

ГУМАНІТАРНА НАУКА ТА ОСВІТА*

(міжнародна наукова конференція)

* Humanitarian science & education

International scientific conference

Місце проведення: Київ, Україна
20 листопада 2022 року

Venue: Kyiv, Ukraine
November 20, 2022

УДК 001.1

ББК 29

UDC 001.1

BBK 29

Гуманітарна наука та освіта (міжнародна наукова конференція)

* Humanitarian science and education | International scientific conference

Місце проведення: **Київ, Україна** | Venue: **Kyiv, Ukraine**

20 листопада 2022 року | November 20, 2022

ОФОРМЛЕННЯ ЦИТАТИ:

Батюченко В.А., Дудар З.В., Мазурова О.О. Дослідження методів рішення транспортних задач лінійного програмування // Гуманітарна наука та освіта (міжнародна наукова конференція). Видавництво ACADEMCONF.COM // Київ, Україна, 20 листопада 2022. с. 4 - 13.

ISBN 978-967-8220-97-0

© 2022 Видавництво ACADEMCONF.COM | Publisher ACADEMCONF.COM

© 2022 Автори статей | Authors of the papers

Адреса електронної пошти: info@academconf.com

Адреса видавця (редакції): **LV-1007, Рига, Латвія**

Операційний офіс: **65039, Одеса, Україна**

ЗМІСТ (CONTENT)

ЮРИДИЧНІ НАУКИ (LAW SCIENCES)

1. Аксьонов Єгор Максимович, Бублик Надія Сергіївна АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СКЛАДАННЯ КЛОПОТАННЯ ПРО ПРОВЕДЕННЯ ОБШУКУ	5-9
2. Аксьонов Єгор Максимович, Бублик Надія Сергіївна ДЕЯКІ ПИТАННЯ КЛАСИФІКАЦІЇ ВИДІВ ПРЕД'ЯВЛЕННЯ ДЛІЯ ВПІЗНАННЯ ЯК СЛІДЧОЇ ДІЇ	10-13
3. Бразалук Вадим Павлович, Бублик Надія Сергіївна ДОТРИМАННЯ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ ОСОБИ ПРИ ОБРАННІ ЗАПОБІЖНОГО ЗАХОДУ У ВИГЛЯДІ ТРИМАННЯ ПІД ВАРТОЮ	14-19
4. Герасимов Артем Євгенович, Бублик Надія Сергіївна АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПІДОЗРУ ОКРЕМІЙ КАТЕГОРІЇ ОСІБ	20-24
5. Герасимов Артем Євгенович, Бублик Надія Сергіївна ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ МЕТИ ТА ЗАВДАНЬ СЛІДЧОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ	25-29
6. Грицієнко Володимир Володимирович, Бублик Надія Сергіївна АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ДОГОВОРІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ БОРТЬБОЮ З ОРГАНІЗОВАНОЮ ЗЛОЧИННІСТЮ В УКРАЇНІ	30-33
7. Грицієнко Володимир Володимирович, Бублик Надія Сергіївна ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ОФОРМЛЕННЯ НА СТАДІЇ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ СЛІДЧОЇ (РОЗШУКОВОЇ) ДІЇ – ДОПИТ	34-38
8. Задорожня Радмила Володимирівна, Тимофєєв Володимир Павлович ВПЛИВ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ НАВИКІВ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО	39-42
9. Збугевич Данііл Віталійович, Бублик Надія Сергіївна АНАЛІЗ ПОНЯТЬ «ПІДСТАВА ДЛІЯ ПОЧАТКУ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ» ЗГІДНО КПК УКРАЇНИ ВІД 2012 РОКУ ТА «ТРИВІД ДЛІЯ ПОЧАТКУ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ» ЗГІДНО КПК УКРАЇНИ ВІД 1960 РОКУ	43-47
10. Збугевич Данііл Віталійович, Бублик Надія Сергіївна ОГЛЯД ЗМІН, ВНЕСЕНИХ ДО КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ, ЩОДО ПОРЯДКУ ЗАТРИМАННЯ ОСОБИ	48-51
11. Костовят Ілля Євгенович, Бублик Надія Сергіївна ДЕЯКІ ПИТАННЯ СУДОВОГО КОНТРОЛЮ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ	52-55
12. Костовят Ілля Євгенович, Бублик Надія Сергіївна ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЩОДО КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ТА ХАРАКТЕРИСТИКИ ДОПИТУ ЯК СЛІДЧОЇ (РОЗШУКОВОЇ) ДІЇ	56-59
13. Макруха Єлізавета Олександрівна, Булдакова Анастасія Євгенівна, Поливанюк Василь Дмитрович УЧАСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПУБЛІЧНОГО ПОРЯДКУ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	60-64
14. Трень Тетяна Олександрівна, Бублик Надія Сергіївна ДЕЯКІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗАТРИМАННЯ ОСОБИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ	65-69
15. Трень Тетяна Олександрівна, Бублик Надія Сергіївна ЗАСОБИ ДОКУМЕНТУВАННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ДІЙ ТА ДОКАЗОВЕ ЗНАЧЕННЯ ЇХ РЕЗУЛЬТАТІВ В УМОВАХ ВІЙНИ	70-74

16. Шурганов Микита Сергійович, Бублик Надія Сергіївна ДЕЯКІ ПИТАННЯ СУДОВОГО КОНТРОЛЮ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ	75-79
---	-------

ПЕДАГОГІКА ТА ОСВІТА (PEDAGOGY & EDUCATION)

17. Абдільдаули А., Мукашева Д.М. АКТУАЛЬНІСТЬ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ПОЛЬОВОЇ ПРАКТИКИ ЯК ФОРМИ РОЗВИТКУ ДОСЛІДНИХ НАВИКІВ БАКАЛАВРІВ ЗА ФАХІВНИЦТВО БІОЛОГІЯ	80-84
---	-------

18. Гіріна Олена Іванівна, Кучерук Оксана Анатоліївна МЕТОД ПРОЄКТІВ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ.....	85-91
--	-------

ВОГНЕПАЛЬНА ЗБРОЯ ТА СТРІЛЯНИНА (FIREARMS & SHOOTING)

19. Сопілюк Анна Павлівна, Волков Юрій Михайлович ОСОБЛИВОСТІ ІДЕОМОТОРНОГО ТРЕНУВАННЯ ПІД ЧАС ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ.....	92-101
---	--------

20. Усова Дар'я Григорівна, Волков Юрій Михайлович ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ ДИНАМІЧНИХ СТРІЛКОВИХ ТРЕНУВАНЬ.....	102-108
--	---------

ЮРИДИЧНІ НАУКИ (LAW SCIENCES)

УДК 343.1

Аксьонов Єгор Максимович

курсант IV курсу навчально-наукового інституту права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Бублик Надія Сергіївна

доктор філософії, доцент кафедри кримінального процесу
та стратегічних розслідувань навчально-наукового інституту права
та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, України)

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СКЛАДАННЯ КЛОПОТАННЯ ПРО ПРОВЕДЕННЯ ОБШУКУ

***Анотація:** обшук - це один із найбільш ефективних способів виявлення (фіксації) доказової бази чи перевірки доказів, які були отримані до цього за цим же кримінальним провадженням. Найважливішою складовою мети обшуку як слідчої (розшукової) дії є існування підстави для його проведення згідно ч. 1 ст. 233 Кримінального процесуального кодексу України (далі - КПК України). Такими підставами відповідно до законодавства України є: фактичні й правові підстави, що вказують на можливість виконання мети обшуку.*

***Ключові слова:** обшук, клопотання, ухвала, вимоги, підстави, кримінальне провадження.*

Правовою підставою проведення обшуку виступає ухвала слідчого судді, яка приймається за наслідками розгляду клопотання слідчого за погодженням із

прокурором, прокурора, яке направляється суду того району територіальної юрисдикції досудового розслідування [1].

За період чинності сучасного КПК України відомі неодноразові випадки, коли органи досудового розслідування безпідставно зверталися до слідчого судді з вищевказаним клопотанням, що були складені неналежним чином, які не містили передбачених законом обов'язкових елементів даного процесуального документа. У зв'язку з цим виникає неабияка актуальність питання змісту й форми клопотання про проведення обшуку, а також трактування й визначення положень ст. 234, 235 КПК України, що встановлюють вимоги до рішень щодо розгляду клопотання: задоволення або відмова в його задоволенні. Чинна регламентація КПК України зобов'язує сторону обвинувачення відповідально ставитися до процесуального оформлення клопотання, вказуючи всі необхідні обставини кримінального провадження, підстави й ризики, що мають місце, адже подання вдруге клопотання із зазначенням такого ж обґрунтування чи виправленням недоліків неможливе [2].

Теоретики і практичні співробітники правоохоронних органів надали перелік підстав, з яких клопотання в більшості випадків не задовольняється слідчим суддею. До таких слід віднести: 1) недостатність наданих доказів стороною обвинувачення щодо обґрунтування клопотання й наведення необґрунтованих доводів під час безпосереднього його розгляду; 2) не вказані підстави здійснення обшуку; 3) не зазначена особа, у фактичному володінні якої знаходиться відповідне житло, а також особа, у юридичному володінні якої перебуває конкретне житло чи інше володіння (відповідно до п.6 ч.3 ст.234 КПК України); 4) не зазначені конкретні знаряддя й засоби вчинення кримінального правопорушення, інші речі й предмети, що здобуті кримінальним протиправним шляхом, що намагаються відшукати [3].

Причини, з яких повертаються клопотання про проведення обшуку, наступні: недотримання вимог територіальної юрисдикції судів і подання заяв органами досудового розслідування про повернення відповідних клопотань. У

результаті зміни процедури реєстрації нерухомого майна в Україні слідчі й прокурори зіштовхнулися з певними труднощами, які стосуються отримання інформації про власників квартир і будинків, адже процес надання таких даних суворо регламентується законодавством і встановлює певні часові рамки, що не дає змогу ефективно виконувати оперативні слідчі дії [4].

При поданні клопотання до суду обов'язково до нього додаються оригінальні або завірені належним шляхом копії матеріалів, доказів, якими слідчий, прокурор обґрунтовують та доводять клопотання, у тому числі витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань конкретного кримінального провадження, окрім рапорту про виявлення факту вчинення відповідного кримінального правопорушення. За вимогами КПК України оригінали документів мають зберігатися в матеріалах кримінального провадження, у разі необхідності, насамперед обґрунтування клопотання, можуть використовуватися завірені належним шляхом копія таких документів. Слідчий - це самостійний суб'єкт кримінального провадження, що має передбачені КПК України повноваження, які передбачають можливість отримувати відповідні відомості у ході підготовки клопотання. Практикою доведено, що іноді слідчі зовсім не вказують у клопотанні докази і відомості, що є необхідними відповідно до вимог змісту клопотання, однак їх прикріплюють у додатки до клопотання, аналізуючи які, можна вбачати факти знаходження незаконних грошових коштів у конкретній квартирі та будинку, адреса яких також зазначена. У зв'язку з цим виникає необхідність здійснення нагляду прокурором за оформленням клопотання та формуванням доказової бази слідчим [5].

Отже, можна зробити висновок, що у ході погодження й розгляду клопотання про обшук слід мати на увазі, що слідчий (прокурор) зобов'язані обґрунтувати доводи суду про наявність конкретних підстав, що вказані в клопотанні речі й документи становлять істотну значимість для кримінального провадження, стосуються саме цього кримінального провадження й перебувають за адресою квартири, будинку чи іншого володіння, зазначеному в цьому

процесуальному документі. До того ж слідчий суддя оцінює обґрунтованість обмеження даного конституційного права особи, вина якої у передбаченому законодавством чином не встановлена, щодо якої не набув обвинувальний вирок суду законної сили, у кожному конкретному кримінальному провадженні індивідуальному. Тож, від обставин кримінального провадження прямо залежить, яким шляхом будуть доводитися доводи сторони обвинувачення та які саме докази будуть збиратися сторонами кримінального провадження.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Комарницька О. Б. клопотання на проведення обшуку житла чи іншого володіння особи: сучасний стан та перспективи. Судова апеляція. – 2014. – №. 3. – С. 46-55. (дата звернення: 29.07.2022).
2. Сорока С. О. Щодо забезпечення прав і свобод людини під час проведення обшуку. Вісник Національного університету Львівська політехніка. Юридичні науки. – 2014. – №. 810. – С. 213-219. (дата звернення: 29.07.2022).
3. Ільєва Т. Г. Надання слідчим суддею дозволу на проведення обшуку житла чи іншого володіння особи. Європейські перспективи. – 2013. – №. 7. – С. 105-109. (дата звернення: 29.07.2022).
4. Татаренко Г. В. Проблемні питання призначення обшуку згідно з новим Кримінальним процесуальним кодексом України. Актуальні проблеми права: теорія і практика. – 2013. – №. 26. – С. 63-72. (дата звернення: 29.07.2022).
5. Бортун М. Процесуальні аспекти проведення обшуку. Науковий часопис Національної академії прокуратури України. – 2017. – №. 3. – С. 15. (дата звернення: 29.07.2022).

Aksyonov Yehor Maksymovich

cadet of the 4th year of the educational and scientific institute
of law and specialist training for units of the National Police
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Bublyk Nadiya Serhiivna

Doctor of Philosophy, Associate Professor of the Department of Criminal Procedure
and Strategic Investigations of the Educational and Scientific Institute of Law and
Specialist Training for National Police Units
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

CURRENT ISSUES OF MAKING SEARCH REQUEST

***Abstract:** a search is one of the most effective ways of identifying (fixing) the evidentiary base or checking the evidence that was previously obtained in the same criminal proceedings. The most important component of the purpose of the search as an investigative (search) action is the existence of grounds for its conduct in accordance with Part 1 of Article 233 of the Criminal Procedure Code of Ukraine (hereinafter referred to as the Criminal Procedure Code of Ukraine). According to the legislation of Ukraine, such grounds are: factual and legal grounds indicating the possibility of fulfilling the purpose of the search.*

***Keywords:** search, petition, resolution, requirements, grounds, criminal proceedings.*

УДК 343.1

Аксьонов Єгор Максимович

курсант IV курсу навчально-наукового інституту права та підготовки
фахівців для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Бублик Надія Сергіївна

доктор філософії, доцент кафедри кримінального процесу та стратегічних
розслідувань навчально-наукового інституту права та підготовки
фахівців для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, України)

ДЕЯКІ ПИТАННЯ КЛАСИФІКАЦІЇ ВИДІВ ПРЕД'ЯВЛЕННЯ ДЛЯ ВПІЗНАННЯ ЯК СЛІДЧОЇ ДІЇ

***Анотація.** пред'явлення для впізнання – це дуже різноманітна слідча (розшукова) дія. На даний момент існує дуже багато видів впізнання, які становлять єдину систему класифікації даної процесуальної дії під час кримінального провадження.*

***Ключові слова:** впізнання, види, слідча дія, досудове розслідування, кримінальне провадження.*

За практикою найбільш частим видом пред'явлення для впізнання під час досудового розслідування є впізнання підозрюваного. Проводячи опитування працівників органів досудового розслідування, дослідники стверджують, що найпоширенішими видами впізнання є:

- 1) Пред'явлення для впізнання підозрюваного, обвинуваченого в натурі – 58 %;
 - 2) Пред'явлення для впізнання кримінальних правопорушників за фотографічними зображеннями – 32 %;
 - 3) Пред'явлення для впізнання підозрюваних чи обвинувачених методом позавізуального спостереження – 9 %;
 - 4) Пред'явлення для впізнання за голосом та особливостями мови – 1 %
- [1].

Здібність особи до ідентифікації матеріальних об'єктів, за якої зіставляються їх ознаки із уявним образом об'єкту, що зберігся в пам'яті, широко досліджена багатьма вчиненими та практичними співробітниками правоохоронних органів. Пред'явлення для впізнання проводиться у формах пред'явлення об'єкта впізнання в натуральному вигляді або у формі пред'явлення його фотознімків чи відео знімків [2].

Пред'являючи до впізнання живих людей, предметів або трупів, в більшості випадків ми повинні говорити за такий вид ідентифікації як ідентифікація за ідеальним відображенням властивостей, особливостей об'єкта. Суб'єкт пред'явлення до впізнання в даному випадку порівнює об'єкти за уявними образами, які збереглися в пам'яті людини. При цьому уявним образом є ознака, яку ототожнюють, а сам об'єкт впізнання вважається таким, який ототожнюється [2].

Згідно положень ст. ст. 228-230 КПК України законодавець розділяє три види впізнання:

- 1) пред'явлення особи для впізнання, передбачене ст. 228 КПК України;
 - 2) пред'явлення речей для впізнання, передбачене ст. 229 КПК України;
 - 3) пред'явлення трупа для впізнання, передбачене ст. 230 КПК України
- [3].

У той же час пред'явлення для впізнання особи розподіляється за двома формами її реалізації: 1) за зовнішнім виглядом або іншими прикметами, регламентоване ч. 1 ст. 228 КПК України; 2) шляхом безпосереднього спостереження особи, регламентоване ч. ч. 1-5 ст. 228 КПК України; 3) за матеріалами фотознімків або відеозапису, регламентоване ч. 6 ст. 228 КПК України; 4) ототожнення за ходою і голосом, регламентоване ч. 9 ст. 228 КПК України. За всю історію кримінального процесуального законодавства України вперше було передбачено можливість пред'явлення для впізнання особи за ходою і голосом, до цього даний інструмент отримання відомостей, що становлять цінність для кримінального провадження, не існував [4].

Отже, наразі наявна проблема проведення пред'явлення для впізнання за іншими ознаками, властивостями, які прямо не передбачені кримінальним процесуальним законодавством України, але впливають із аналізу положень щодо процесуальних вимог до проведення даної слідчої (розшукової) дії. З огляду на це пропонується проведення подальшого дослідження зазначеної тематики для точного визначення: чи можна анатомічні та функціональні ознаки зовнішнього вигляду особи віднести до інших прикмет, за якими відбувається впізнання.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Чаплинський К. О. Тактика пред'явлення для впізнання при розслідуванні злочинів проти життя, здоров'я, волі та статевої недоторканості особи: навчально-практ. посіб. Дніпро: УМВС України в Дніпропетровській області, Дніпропетровський ун-т внутр. справ, Свідлер. – 2007. (дата звернення: 11.11.2022).
2. Лисаченко С. Л. Система та класифікація засобів отримання відомостей від особи в кримінальному досудовому провадженні. Право і суспільство. – 2018. № 4. – с. 257-261. (дата звернення: 11.11.2022).
3. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 11.11.2022).
4. Збишко І. В., Черняк Н. П. Особливості пред'явлення особи для впізнання за фотознімками та матеріалами відеозапису. The 3 rd International scientific and

practical conference—Topical issues of modern science, society and education (October 3-5, 2021) SPC—Sci-conf. com. ual, Kharkiv, Ukraine. 2021. 1096 p. – 2021. – С. 1043. (дата звернення: 11.11.2022).

Aksyonov Yehor Maksymovich

cadet of the 4th year of the educational and scientific institute of law and specialist training for units of the National Police

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Bublyk Nadiya Serhiivna

Doctor of Philosophy, Associate Professor of the Department of Criminal Procedure and Strategic Investigations of the Educational and Scientific Institute of Law and

Specialist Training for National Police Units

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

**SOME ISSUES OF CLASSIFICATION OF TYPES OF PRESENTATION
FOR RECOGNITION AS INVESTIGATIVE ACTIONS**

***Abstract:** presentation for identification is a very diverse investigative (search) action. At the moment, there are many types of identification that constitute a single system of classification of this procedural action during criminal proceedings.*

***Keywords:** identification, types, investigative action, pre-trial investigation, criminal proceedings.*

УДК 343.1

Бразалук Вадим Павлович

курсант 4 курсу ННІП ПФПНП

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Бублик Надія Сергіївна

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри кримінального процесу та стратегічних розслідувань
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

**ДОТРИМАННЯ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ
ОСОБИ ПРИ ОБРАННІ ЗАПОБІЖНОГО ЗАХОДУ
У ВИГЛЯДІ ТРИМАННЯ ПІД ВАРТОЮ**

***Анотація:** в роботі представлено правовий аспект та характерні особливості забезпечення законності під час обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою.*

***Ключові слова:** запобіжний захід, тримання під вартою, підстави застосування запобіжного заходу.*

Актуальність теми обумовлена тим, що такий запобіжний захід як тримання під вартою є найбільш суворим запобіжним заходом, який безпосередньо пов'язаний з обмеженням особистої свободи громадян. Зважаючи на цей факт, забезпечення законності під час обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою є предметом повсякденної уваги. Проблематика контролю за дотриманням законності обрання даного запобіжного заходу завжди була предметом для досліджень вітчизняних вчених-процесуалістів, але все ж

такі ця тема є невичерпною і потребує постійного дослідження з урахуванням сучасних тенденцій та умов сьогодення.

Застосування такого запобіжного заходу, як тримання під вартою під час кримінального провадження, досить детально врегульоване як на міжнародному, так і на національному рівнях. В Конституції України, а саме ст. 29 гарантується право кожної людини на свободу та особисту недоторканність [1]. Що стосується міжнародного рівня, то право людини на особисту свободу та недоторканість передбачено в ст. 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, а також Резолюцією (65) 11 Комітету міністрів Ради Європи від 09.04.1965 року [2] та низкою рішень Європейського суду з прав людини та інших міжнародних документів. Основною і ключовою ідеєю, яка втілена у наведених документах, є виключний характер запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою [3].

Враховуючі світові тенденції, в кримінальному процесуальному законодавстві України втілені міжнародні стандарти, тому запобіжний захід у вигляді тримання під вартою у вітчизняному законодавстві розглядається як найсуворіший запобіжний захід, що в свою чергу може бути застосований лише за виняткових обставин [4].

Згідно ч. 1 ст. 183 Кримінального процесуального кодексу України тримання під вартою є винятковим запобіжним заходом, який застосовується виключно у разі, якщо прокурор доведе, що жоден із більш м'яких запобіжних заходів не зможе запобігти ризикам, передбаченим ст. 177 КПК [5]. Що стосується підстав застосування цього запобіжного заходу, вичерпний перелік наведено у ч. 2 ст. 183 Кримінального процесуального кодексу України, де все досить чітко деталізовано та розтлумачено.

Якщо проаналізувати статистичні дані в умовах дії Кримінального процесуального кодексу України та порівняти із Кодексом 1960 року, то обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою скоротилося приблизно в півтора рази, але все ж таки слід зазначити, що глобального скорочення випадків

взяття особи під варту не відбулося і на жаль на практиці все ще трапляються випадки невиправданого обрання даного запобіжного заходу.

Підстави для застосування такого запобіжного заходу як тримання під вартою науковці класифікують на кримінально-процесуальні, кримінально-правові та фактичні. На етапі розгляду клопотання про застосування даного запобіжного заходу слідчий суддя, суд має керуватися та аналізувати всі наявні критерії, а саме: наявність судимості у підозрюваного, обвинуваченого, його посткримінальна поведінка (за наявності судимості), категорія вчиненого кримінального правопорушення (у співвідношенні виду і міри покарання). Саме на основі наведених критеріїв і має формуватися переконання слідчого судді, суду щодо можливості застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою[5].

Слід звернути увагу на той факт, що слідчий суддя, суд в обов'язковому порядку має дослідити всі вказані в клопотанні слідчого чи прокурора обґрунтування про доцільність і неможливість застосування будь-якого іншого, менш суворого запобіжного заходу. В свою чергу слідчий чи прокурор в своєму клопотанні мають обґрунтувати чому більш м'який запобіжний захід не зможе забезпечити належну поведінку підозрюваного, обвинуваченого.

Слід зазначити, що існують певні альтернативи тримання особи під вартою, а саме: застава або домашній арешт. Застава спрямована на стимуляцію підозрюваного, обвинуваченого до виконання певних обов'язків під загрозою певної втрати, яка має майновий характер. В свою чергу домашній арешт спрямований на забезпечення виконання відповідних обов'язків підозрюваним, обвинуваченим шляхом ізоляції його від суспільства в домашніх умовах [3].

Слід звернути увагу, що застава є певної альтернативою для підозрюваного, обвинуваченого при обранні запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, оскільки слідчий суддя, суд при обранні даного запобіжного заходу зобов'язаний визначити розмір застави, окрім випадків передбачених в ч.4 ст. 183 Кримінального процесуального кодексу України.

Відповідно до ч.4 ст. 183 Кримінального процесуального кодексу України слідчий суддя, суд має право не визначати розмір застави при винесенні ухвали про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою якщо:

- кримінальне правопорушення вчинено із застосування насильства або погрозою його застосування;
- кримінальне правопорушення спричинило загибель людини;
- особа, стосовно якої у провадженні вже обирався запобіжний захід у вигляді застави, але особа його порушила.
- за кримінальні правопорушення передбачені статтями 255-255³ КК України;
- за особливо тяжкі злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів [6].

Отже, такий запобіжний захід як тримання під вартою є найбільш суворим запобіжним заходом у вітчизняному кримінальному процесуальному законодавстві, тому його обрання є надзвичайно відповідальною процедурою, адже слідчий суддя, суд при вирішенні питання щодо обрання даного запобіжного заходу має прийняти рішення щодо тримання під вартою підозрюваного або обвинуваченого. Саме тому для прийняття такого рішення суду, прокурор повинен довести, що жодний запобіжний захід, який є більш м'яким не зможе запобігти ризикам, що передбачені в ст. 177 Кримінального процесуального кодексу України, а питання що стосуються дотримання законності під час обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою є надзвичайно важливим, оскільки права та свободи громадянина не можуть бути обмежені без обґрунтованих і вагомих на те підстав.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Конституція України : Конституція від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР.URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 10.11.2022).
2. Європейська конвенція про захист прав людини : Конвенцію ратифіковано Законом № 475/97-ВР від 17.07.97 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення: 10.11.2022).
3. Досудове розслідування: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення : матеріали наук.-практ. конф. (м. Харків, 25 жовт. 2019 р.) / редкол.: В. В. Федосєєв, О. В. Косьмін. – Харків : Право, 2019. – 142 с.
4. Кримінальний процес: підручник / Р. І. Благута, Ю. В. Гуцуляк, О. М. Дуфенюк та ін.; за заг. ред. А. Я. Хитри, Р. М. Шехавцова, В. В. Луцика. Львів: ЛьвДУВС, 2019. Ч. 1. 532 с.
5. Гультай П. М . Деякі аспекти прокурорського нагляду за застосуванням запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою / П. М . Г ультай // Актуальні проблеми реформування кримінально-процесуального законодавства та удосконалення діяльності судових і правоохоронних органів України : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., (20 квітн. 2012 р., Луганськ) / редкол.: М. Й . Курочка, О. І. Левченков, В. І. Г алаган та ін.; МВ С України, Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е . О. Дідоренка. – Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е . О. Дідоренка, 2012. – С. 475–479.
6. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#n384> (дата звернення: 10.11.2022)

Brazaluk Vadim Pavlovich

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Bublyk Nadiya Serhiivna

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

**OBSERVANCE OF CONSTITUTIONAL RIGHTS
PERSONS WHEN CHOOSING PRECAUTIONARY MEASURE
IN FORM OF DETENTION UNDER GUARD**

***Abstract:** the paper presents the legal aspect and characteristic features of ensuring legality when choosing a preventive measure in the form of detention.*

***Keywords:** preventive measure, detention, reasons for applying a preventive measure.*

УДК 343.1

Герасимов Артем Євгенович

курсант IV курсу навчально-наукового інституту права та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Бублик Надія Сергіївна

доктор філософії, доцент кафедри кримінального процесу та стратегічних розслідувань навчально-наукового інституту права та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПІДОЗРУ ОКРЕМІЙ КАТЕГОРІЇ ОСІБ

***Анотація:** дискусія серед науковців і практиків, яку завжди викликала процесуальна діяльність щодо повідомлення про підозру окремій категорії осіб, є наслідком як суто практичної реалізації певної моделі правозастосовної діяльності, так і її теоретичного осмислення з метою визнання легітимності таких дій учасників кримінального процесу.*

***Ключові слова:** підозра, окрема категорія, підстави, кримінальне провадження.*

Повідомлення про підозру – це, передбачений Кримінальним процесуальним кодексом України (далі – КПК України), комплексний системний захід, що є складовою частиною здійснення принципу змагальності під час кримінального провадження, який обумовлений оформленням відповідного процесуального рішення (у письмовій формі) та проведенням процесуальної дії,

яка спрямована на вручення вказаного рішення, його змісту конкретній особі. Згідно принципу змагальності на прокурор як сторона обвинувачення повідомляє особі про підозру у вчиненні кримінального правопорушення [1].

Підозра у вчиненні кримінального правопорушення – це хоча й офіційний висновок сторони обвинувачення, але не остаточний, адже слідчий і прокурор, які прийняли це рішення роблять лише попередній висновок про існування підстав для притягнення особи до кримінальної відповідальності, роблячи при цьому кримінально-правову кваліфікацію її діянь із зазначенням пункту, частини та статті Кримінального кодексу України. Таким чином повідомлення про підозру визначає межі майбутнього обвинувачення. У результаті повідомлення про підозру у вчиненні кримінального правопорушення особа, стосовно якої прийнято це рішення, отримує процесуальний стан, що погіршує її становище, адже за наслідками цього дозволяється оголошувати таку особу в розшук, відсторонювати її від займаної посади, обирати інші заходи забезпечення кримінального провадження, у тому числі тримання під вартою, тобто застосовувати дозволені законом обмеження прав та свобод підозрюваного [2].

Частина 1 статті 276 глави 37 КПК України встановлює особливий порядок повідомлення про підозру окремій категорії осіб. Особливий порядок кримінального провадження здійснюється відносно осіб, передбачених нормами даної глави. Слід вказати, що кримінальне провадження відносно всіх осіб здійснюється за загальними правилами, встановленими КПК України, але якщо особа належить до вказаної категорії, то застосовуються спеціальні вимоги, обумовлені низкою особливостей та винятковістю деяких процедур. Ч. 1 ст. 481 КПК України встановлює особливий порядок повідомлення про підозру депутатам місцевих рад, адвокатам, суддям та народним депутатам [3].

Посадовими особами, що згідно кримінального процесуального законодавства наділені процесуальними правами повідомляти особам, які віднесені до окремої категорії осіб, про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, є Генеральний прокурор, виконувач обов'язків Генерального

прокурора, його заступник, керівник обласної прокуратури в межах його повноважень. Їх визначення і становить зміст особливості повідомлення про підозру окремій категорії осіб у частині суб'єктів цієї процесуальної дії, як складового компонента особливого порядку кримінального провадження, передбаченого Розділом VI КПК України. Зазначені норми визначають обов'язок як складання, так і вручення повідомлення про підозру одним і тим самим суб'єктом - Генеральним прокурором, його заступником, керівником обласної прокуратури в межах його повноважень. Підтвердженням цього є припис ст 277 КПК про те, що до змісту письмового повідомлення про підозру відноситься й підпис прокурора, який здійснив повідомлення, тобто прокурора, який не тільки склав та підписав, а і вручив особі письмове повідомлення про підозру [3].

Водночас, як визначено у частині другій ст.481 КПК України, Генеральний прокурор (виконувач обов'язків Генерального прокурора), його заступник, керівник обласної прокуратури може доручити іншим прокурорам здійснити письмове повідомлення про підозру особам, визначеним частиною першою цієї статті у порядку, передбаченому частинами першою і другою статті 278 цього Кодексу: Тобто, чинним законом передбачене альтернативне положення щодо права названих керівників прокуратури доручати іншим прокурорам здійснювати процедуру повідомлення про підозру зазначеній категорії осіб [4].

Отже, на нашу думку, доручаючи іншим прокурорам вручити повідомлення про підозру, керівники прокуратури мають на меті у такий спосіб втілити у реальність свій продуманий намір або висновок, до якого вони дійшли, щодо притягнення до відповідальності певної особи (осіб) за вчинення злочину. Тому таке доручення повинно мати характер виключно процесуального рішення. Як наслідок, подібне рішення, виходячи із вимог ч.3 ст.110 КПК України, має бути оформлене у вигляді окремої постанови. Її резолютивна частина міститиме обов'язковий припис, яким іншим прокурорам доручається повідомити про

підозру у вчиненні кримінального правопорушення, у тому числі вручити відповідне письмове повідомлення, представникам окремої категорії осіб.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Погорецький М. А. и др. Здійснення повідомлення про підозру особам, щодо яких здійснюється особливий порядок кримінального провадження. – 2019. – С. 280. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2019/5/53.pdf> (дата звернення: 12.11.2022).
2. Бублик Н. С. Вручення письмового повідомлення про підозру особам, щодо яких здійснюється особливий порядок кримінального провадження. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. – 2019. – Т. 3. – №. 87. – С. 99-109. URL: <http://journal.lduvs.lg.ua/index.php/journal/article/view/383> (дата звернення: 12.11.2022).
3. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012. № 4651-VI. Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 12.11.2022).
4. Ярошенко О.Д. Особливості повідомлення про підозру окремій категорії осіб за законодавством України: теорія та практика. Організаційний комітет. – 2016. – с. 622. URL: https://www.academia.edu/download/50531805/19_10_16_Conference.pdf#page=622 (дата звернення: 12.11.2022).

Herasymov Artem Evhenovich

cadet of the 4th year of the educational and scientific institute of law and specialist training for units of the National Police
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Bublyk Nadiya Serhiivna

Doctor of Philosophy, Associate Professor of the Department of Criminal Procedure and Strategic Investigations of the Educational and Scientific Institute of Law and Specialist Training for National Police Units
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

**CURRENT ISSUES OF NOTIFICATIONS OF SUSPICION
OF CERTAIN CATEGORIES OF PERSONS**

***Abstract:** the discussion among scientists and practitioners, which has always been caused by procedural activity regarding the notification of suspicion to a certain category of persons, is a consequence of both the purely practical implementation of a certain model of law enforcement activity, and its theoretical understanding in order to recognize the legitimacy of such actions of participants in the criminal process.*

***Keywords:** suspicion, separate category, grounds, criminal proceedings.*

УДК 343.1

Герасимов Артем Євгенович

курсант IV курсу навчально-наукового інституту права та підготовки
фахівців для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Бублик Надія Сергіївна

доктор філософії, доцент кафедри кримінального процесу та стратегічних
розслідувань навчально-наукового інституту права та підготовки
фахівців для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, України)

ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ МЕТИ ТА ЗАВДАНЬ СЛІДЧОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

***Анотація:** метою проведення слідчого експерименту є перевірка вже отриманих фактичних відомостей і доказів за певним кримінальним провадженням. Визначена слідча (розшукова) дія проводиться у разі наявності сумнівів у органів досудового розслідування щодо достовірності наданої інформації із приводу здійснюваних дій або подій, які відбувалися, за певних умов.*

***Ключові слова:** слідчий експеримент, слідча дія, мета, завдання, досудове розслідування.*

Чинним Кримінальним процесуальним кодексом України регламентується не лише процес встановлення істини, але і достовірності відомостей, отриманих у процесі збирання інформації про обставини вчиненого

кримінального правопорушення. Унаслідок цього експериментально-дослідна діяльність вважається дуже важливою складовою кримінального провадження будь-якої категорії. Така діяльність обумовлюється проведенням «слідчого експерименту», який входить до переліку слідчих (розшукових) дій. Слідчий експеримент – це та процесуальна дія, яка в більшості випадків застосовується у разі активної протидії органам досудового розслідування, багатоепізодності та складності вчинених кримінальних правопорушень, а також існуванню деяких невстановлених фактів протиправного діяння особи.

Тож, слідчий експеримент – це передбачена положеннями ст. 240 КПК України слідча (розшукова) дія, суть якої полягає у дослідженні, перевірці та/або уточненні даних, що становлять інтерес для встановлення обставин кримінального правопорушення [1].

Слід зазначити, що в перекладі з латинської мови експеримент – це емпіричний метод пізнання, за якого у керованих і контрольованих умовах отримуються певні висновки стосовно синтезу явищ і об'єктів, а також з'являються дещо нові характеристики контрактних явищ і об'єктів [2].

Крім того, варто наголосити, що експеримент як загальнонауковий метод дослідження за своєю суттю повністю відрізняється від слідчого експерименту як слідчої (розшукової) дії, адже експеримент як окремий метод дослідження може виступати лише складовою певною процесуальною дією, у той час як слідчий експеримент – це повноцінна слідча (розшукова) дія, що передбачена чинними положеннями кримінального процесуального законодавства України.

На даний момент досі ведуться дискусії з питання віднесення слідчого експерименту до подальших або початкових слідчих (розшукових) дій. Більшість вчених-криміналістів доходять висновку, що його слід відносити до групи подальших дій, адже вона характерна до більш пізнього моменту досудового розслідування. В свою чергу, С. І. Новикова та Ш. Ш. Ярамиш'ян мають зовсім іншу позицію. Автори вважають, що несвоєчасність проведення слідчого

експерименту – це дуже важлива проблема, яка відіграє провідну роль у ході досудового розслідування [3, с. 10].

А вже І. М. Лузгін вказує, що суть даного роду діяльності органів досудового розслідування пов'язана із дослідженням фактів і явищ за таких умов, коли створюється штучне відтворення обставин, інших властивостей, необхідних для відібрання певних висновків. Зокрема, це виглядає як випробування, що дає змогу виокремити, пізнати суть та походження даного явища (факту), відкинути можливість існування схожих явищ (фактів) у минулому [4].

Вагомою особливістю проведення досліджуваної слідчої (розшукової) дії є участь особи, що безпосередньо сприймала дане явище (подію). Суб'єкт вказаної процесуальної дії відтворює спосіб вчинення кримінального правопорушення, демонструючи послідовність своїх дій за допомогою імітаційних рухів, предметів на місці події. Дії, які виконує суб'єкт слідчого експерименту складають суть та метод фіксування й перевірки відомостей [5, с. 225].

Зі свого боку, М. М. Єфімов зазначає, що надзвичайно доцільним тактичним прийомом при здійсненні слідчого експерименту є залучення спеціалістів у певній галузі знань (за необхідності). У разі вчинення кримінального правопорушення із застосуванням зброї чи інших засобів, що заздалегідь виготовлені для нанесення тілесних ушкоджень, залучення судово-медичного експерту є обов'язковим кроком органів досудового розслідування [6].

Підводячи підсумок, зазначимо, що слідчий експеримент – це дуже складна процесуальна дія, яка є обов'язковою при проведенні досудового розслідування за більшістю категорій кримінальних правопорушень, адже від результату проведення слідчого експерименту залежить подальший процес доказування, а також доведення вини особи, що підозрюється у вчиненні протиправного діяння.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012. № 4651-17. Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/4651-17> (дата звернення: 12.11.2022).
2. Новітній філософський словник. 2004. URL: <http://kniga.scienceontheweb.net/noveyshiyy-filosofskiy-slovar.html> (дата звернення: 12.11.2022).
3. Новиков С. И., Ярамышьян Ш. Ш. Следственный эксперимент при расследовании дорожно-транспортных происшествий: учеб. пособие. Киев: НИиРИО КВШ МВД СССР, 1986 (дата звернення: 12.11.2022).
4. Лузгин И. М. Методологические проблемы расследования. М.: Юрид. лит., 1973. 216 с. (дата звернення: 12.11.2022).
5. Салтевський М. В. Криміналістика: підручник: у 2 ч. Ч. 2. Харків: Консум, 2001. 528 с. (дата звернення: 12.11.2022).
6. Єфімов М. М. Окремі питання проведення слідчого експерименту при розслідуванні злочинів проти громадського порядку. Сучасні тенденції розвитку криміналістики та кримінального процесу. Харків, 2017. URL: http://univd.edu.ua/general/publishing/konf/08_11_2017/pdf/34.pdf (дата звернення: 12.11.2022).

Herasymov Artem Evhenovich

cadet of the 4th year of the educational and scientific institute
of law and specialist training for units of the National Police
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Bublyk Nadiya Serhiivna

Doctor of Philosophy, Associate Professor of the Department of Criminal Procedure
and Strategic Investigations of the Educational and Scientific Institute of Law and
Specialist Training for National Police Units
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

**THE QUESTION OF DETERMINING PURPOSE & TASKS
OF INVESTIGATIVE EXPERIMENT
DURING PRE-JUDICIAL INVESTIGATION**

***Abstract:** the purpose of conducting an investigative experiment is to check the already received factual information and evidence for a certain criminal proceeding. The determined investigative (search) action is carried out in the event of doubts in the bodies of the pre-trial investigation regarding the reliability of the provided information regarding the actions being carried out or the events that took place, under certain conditions.*

***Keywords:** investigative experiment, investigative action, goal, task, pretrial investigation.*

УДК 343.1

Грицієнко Володимир Володимирович

курсант IV курсу навчально-наукового інституту права та підготовки
фахівців для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Бублик Надія Сергіївна

доктор філософії, доцент кафедри кримінального процесу та стратегічних
розслідувань навчально-наукового інституту права та підготовки
фахівців для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, України)

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ
МІЖНАРОДНИХ ДОГОВОРІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ БОРОТЬБОЮ
З ОРГАНІЗОВАНОЮ ЗЛОЧИННІСТЮ В УКРАЇНІ**

***Анотація:** існуюча нормативно-правова база України включає в себе положення міжнародних договорів, які були ратифіковані нашою державою та згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. До таких міжнародних договорів слід віднести і ті, які регламентують діяльність по боротьбі зі злочинністю. Аналізуючи чинне законодавство України, оцінюючи практику, яка склалася, а також порівнюючи позицію українського законодавця із позиціями законодавців країн Західної Європи і США, можна дійти висновків щодо особливостей застосування в Україні міжнародних договорів по боротьбі з організованою злочинністю, а також щодо тенденцій, які виникають у процесі застосування цих договорів у внутрішньому правопорядку України.*

***Ключові слова:** міжнародний договір, організована злочинність, організовані угруповання, ратифікація.*

Слід вказати, що Україна на даний час ратифікувала майже декілька десятків міжнародних договорів, пов'язаних із протидією організованій злочинності. Ці договори ніяким чином не обмежуються у плані їх застосування під час діяльності по боротьбі з організованою злочинністю. Деякі з цих угод містять спеціальні норми, які мають враховуватися, якщо злочин вчиняється групою осіб. Це характерне універсальним і регіональним договорам [1].

Зміна положень Кримінального кодексу України (далі - ККУ) відповідно до міжнародних стандартів цих договорів лише частково вирішує проблему виконання їх положень. Зокрема, зміни, які вносяться до ККУ, стосуються врахування лише тих норм міжнародних договорів, які зазначають ознаки складів злочинів, вчинених організованими угрупованнями. Якщо систематизовано розглядати структуру міжнародних договорів, то можна зрозуміти, що вони ґрунтуються на взаємному виконанні багатьох зобов'язань, які в більшій мірі відносяться до процесуальних правовідносин (екстрадиція) або які регламентують інші напрямки міжнародно-правового співробітництва органів юстиції та поліції [2]. Це свідчить про те, що ратифікація міжнародних договорів повинна відбуватися із врахуванням усіх положень даних нормативних актів, у тому числі імплементація цих норм повинна відбуватися в повній мірі. Це має досягатися шляхом досконалого вивчення та дослідження прийнятих міжнародних актів, які стосуються боротьби з організованою злочинністю.

Положення міжнародних договорів, пов'язаних із регламентацією діяльності по боротьбі зі злочинністю, регулюють не тільки питання систематизації кримінального законодавства, але і багатьох інших питань, які стосуються кримінального переслідування.

У даний час актуальним питанням кримінального процесуального законодавства України є регламентація та виконання норм, які стосуються екстрадиції. Міжнародне співробітництво стає все більш розповсюдженим

явищем, яке вимагає відповідного законодавчого врегулювання щодо видачі осіб, які належать до злочинних угруповань. Ратифікація двох конвенцій, пов'язаних із видачею осіб, які скоїли кримінальне правопорушення (Європейської та Співдружності Незалежних Держав), вказували на деякі розбіжності, що обумовлювало потребу звернення до ст. 9 Конституції України з метою урахування ієрархії міжнародно-правових норм. У результаті імплементації даних міжнародних актів у нормативно-правову базу України була створена глава 44 Кримінального процесуального кодексу України, яка зараз регулює питання щодо видачі осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадицію) [3].

Отже, можна зробити висновок, що ратифікація міжнародних договорів стосовно боротьби зі злочинними угрупованнями, є невід'ємним шляхом до удосконалення національного законодавства України. Імплементація норм, передбачених міжнародними угодами, є позитивним кроком для впровадження ефективного механізму боротьби з організованою злочинністю, адже укладення таких договорів показує реальну роботу даних положень законодавства у інших розвинених державах світу, які виступають ініціаторами їх впровадження.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Шило О.Г., Новожилов В.С. Міжнародне право в системі джерел Кримінального процесуального права України. Вісник кримінального судочинства №3/2017. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/18206/1/Shulo_Novojilov_89-98.pdf (дата звернення: 01.08.2022).
2. Зьома В. Екстрадиція в Україні, або кого не видають. NOBILI. URL: <https://nobili.ua/news/blog/extradition-in-ukraine-001-1/> (дата звернення: 01.08.2022).

3. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012. № 4651-VI. Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/4651-17/conv> (дата звернення: 01.08.2022).

Hrytsienko Volodymyr Volodymyrovych

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Bublyk Nadiya Serhiivna

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

**CURRENT ISSUES OF APPLICATION
OF INTERNATIONAL AGREEMENTS RELATED
TO FIGHT AGAINST ORGANIZED CRIME IN UKRAINE**

***Abstract:** the existing legal framework of Ukraine includes the provisions of international treaties that have been ratified by our state and consent to their bindingness has been given by the Verkhovna Rada of Ukraine. Such international treaties should also include those that regulate activities to fight crime. Analyzing the current legislation of Ukraine, evaluating the practice that has developed, as well as comparing the position of the Ukrainian legislator with the positions of the legislators of the countries of Western Europe and the USA, it is possible to reach conclusions about the peculiarities of the application of international treaties on combating organized crime in Ukraine, as well as about the trends that arise in the process of application of these treaties in the domestic legal order of Ukraine.*

***Keywords:** international agreement, organized crime, organized groups, ratification.*

УДК 343.1

Грицієнко Володимир Володимирович

курсант IV курсу навчально-наукового інституту права та підготовки
фахівців для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Бублик Надія Сергіївна

доктор філософії, доцент кафедри кримінального процесу та стратегічних
розслідувань навчально-наукового інституту права та підготовки
фахівців для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, України)

**ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ОФОРМЛЕННЯ
НА СТАДІЇ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ СЛІДЧОЇ
(РОЗШУКОВОЇ) ДІЇ – ДОПИТ**

***Анотація:** допит є такою слідчою (розшуковою) дією, проведення якої вбачається за необхідне під час досудового розслідування, адже завдяки їй можна отримати достатньо відомостей для оформлення першочергової доказової бази, а також формування подальшого плану досудового розслідування. Тож, вивчення зазначеного кола питань є дуже актуальним у сучасних умовах.*

***Ключові слова:** допит, слідча дія, досудове розслідування, обставини, кримінальне провадження.*

При складанні такого процесуального документу, як допит потерпілого мають бути дотриманні такі вимоги, визначені чинним законодавством України:

зазначення місця (вказується навіть приміщення територіального органу Національної поліції, в якому проводилася дана дія), дати і часу допиту; внесення інформації про посаду, спеціальне звання, ПІБ слідчого, який здійснив дану процесуальну дію; надання відомостей про номер кримінального провадження, дату внесення інформації до ЄРДР та за необхідності – кваліфікації кримінального правопорушення. На початку допиту потерпілий надає деяку інформацію про себе, яка вноситься до протоколу допиту: ПІБ, дата й місце народження, національність, громадянство, освіта, місце роботи (навчання), рід заняття та посада – за потреби, місце проживання (реєстрації), наявність судимостей, належність до депутатів, відомості про документ, який може посвідчити його особу (зазвичай, у даному випадку був наданий паспорт, копія якого була закріплена в матеріалах кримінального провадження). Номер телефону потерпілого є не обов'язковою, але дуже важливою інформацією, яку також варто вказувати в протоколі. Слід вказати, що під час допиту в протоколі має бути зафіксований факт ознайомлення потерпілого зі своїми правами та обов'язками (наявність його підписів): ст. 63 КУ, ст. 18 КПК, ст. 56 КПК, ст. 384 КК України. Також зазначається бажана для потерпілого форма проведення допиту, в даному випадку: українською мовою, під запис, без перекладача. Після цього відбувається безпосереднє фіксування наданих показань. По завершенню допиту потерпілий та слідчий, що провів дану слідчу (розшукову) дію, ставлять підпис. У разі присутності додаткових учасників даної слідчої дії, вони також ставлять підписи, за потреби – вносять скарги та доповнення [1].

Наступний процесуальний документ, який має назву протокол допиту свідка, має схожі вимоги щодо свого оформлення з протоколом допиту потерпілого. Відмінності полягають у порядку та предметом ознайомлення свідка з правами та обов'язками [2]. На відміну від розглянутого процесуального документу вище, під складання протоколу допиту свідку має бути зафіксований факт (відібрані підписи) роз'яснення допитуваній особі положень ст. 63 КУ, ст. 18 КПК, ст. 66 КПК, ст. 67 КПК, ст. 384 КК та ст. 385 КК України. Уся інша

структура протоколу схожа зі структурою першого процесуального документу, над яким здійснено аналіз [3].

Якщо досліджувати протокол допиту підозрюваного, то можна визначити наступні його особливості. По-перше, підозрюваному роз'яснюються положення ст. 63 КУ, ст. 18 КПК, ст. 20 КПК, ст. 42 КПК України, про що він ставить відповідні відмітки (підпис) у протоколі. По-друге, під час допиту підозрюваній особі повинна бути надана пам'ятка про процесуальні права та обов'язки підозрюваного, за отримання якої він ставить конкретну відмітку в протоколі із зазначенням дати і часу. По-третє, даний процесуальний документ складається слідчим під друк за вимогою підозрюваного. По-четверте, в протоколі вказується, що показання підозрюваного були зафіксовані лише на матеріальному носії – на протоколі допиту, без здійснення аудіо- чи відеозапису [4].

Отже, досліджуючи вищевказані процесуальні документи, нами може бути зазначено наступне: у залежності від об'єкта допиту різняться процесуальний порядок, особливості й умови його проведення. Унаслідок аналізу структурних елементів даних нормативно-правових актів нам вдалося визначити особливу правову регламентацію проведення конкретних видів допитів. У зв'язку з чим, стало зрозумілим, що з метою реалізації захисту прав та свобод учасників кримінального провадження, недопущення їх порушень, а також здійснення повного, швидкого та неупередженого досудового розслідування, є дуже важливим вивчення положень Кримінального процесуального кодексу України, які регламентують законний порядок здійснення відповідних процесуальних дій з метою виконання завдань кримінального провадження.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Помаз Я. Протокол допиту як доказ під час розгляду кримінального провадження в суді. – 2020. URL: <http://www.pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/9/38.pdf> (дата звернення: 28.07.2022).
2. Рогатинська Н., Вербоовецька О. Процесуальні аспекти показань свідків як джерела доказів. – 2019. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/38409> (дата звернення: 28.07.2022).
3. Закревська Т. О. Правовий статус свідка у кримінальному провадженні. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2020. – С. 78. URL: <http://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc48/juspradenc48.pdf#page=78> (дата звернення: 28.07.2022).
4. Безносок А. М. Проблеми та перспективи вдосконалення процедури допиту підозрюваного. Держава і право. Юридичні і політичні науки. – 2014. – №. 65. – С. 249-258. URL: http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/dip_2014_65_38.pdf (дата звернення: 28.07.2022).

Hrytsienko Volodymyr Volodymyrovych

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Bublyk Nadiya Serhiivna

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

**SOME ASPECTS OF PROCEDURAL FORMATION
AT STAGE OF PRE-JUDICIAL INVESTIGATION
OF INVESTIGATIVE (SEARCH) ACTION – INTERROGATION**

***Abstract:** interrogation is such an investigative (research) action, the conduct of which is considered necessary during a pre-trial investigation, because thanks to it, it is possible to obtain enough information for the preparation of the primary evidence base, as well as the formation of a further plan of the pre-trial investigation. Therefore, the study of the specified range of issues is very relevant in modern conditions.*

***Keywords:** interrogation, investigative action, pre-trial investigation, circumstances, criminal proceedings.*

УДК 343.1

Задорожня Радмила Володимирівна

курсант 3 курсу ННППФПНП

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Тимофєєв Володимир Павлович

старший викладач кафедри

тактико-спеціальної підготовки

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

ВПЛИВ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ НАВИКІВ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

***Анотація:** досліджено методологічні й організаційні аспекти підготовки фахівців у галузі інформаційних технологій для органів Національної поліції України.*

***Ключові слова:** інформаційні технології, професійні навички, мультимедійні засоби.*

Практика дій працівників правоохоронних органів, зокрема поліції, в надзвичайних ситуаціях показує, що співробітники повинні точно оцінювати обстановку, що швидко змінюється, і в разі необхідності приймати рішення про застосування зброї в найкоротший час. Водночас від правильності прийнятого рішення, швидкості та точності стрільби залежить не тільки ефективність виконання поставленого завдання, але й особиста безпека поліцейського та громадян.

Це пояснюється тим, що, відповідно до ст. 46 Закону України "Про Національну поліцію», поліцейський уповноважений у виняткових випадках

застосовувати вогнепальну зброю для припинення протиправних дій, якщо інші його дії не дають бажаних результатів. Водночас рівень професійної підготовки працівника визначається як умінням правильно оцінити ступінь необхідності застосування вогнепальної зброї, так і його вмінням ефективно і максимально безпечно для сторонніх осіб застосувати. Основними складовими частинами вогневої підготовки можна вважати теоретичну (вивчення конструкції, технічних характеристик і правил застосування) та практичну (відпрацювання прийомів, вправ і практичні стрільби). Слід зазначити, що з огляду на суворе дотримання правил безпеки при поводженні із вогнепальною зброєю, проведення практичних стрільб можливе тільки в спеціально обладнаних місцях (тири, стрільбища). Це накладає певні обмеження щодо важливого методу навчання постійного відпрацювання прийомів застосування зброї, як під час навчального процесу в навчальних закладах системи МВС, так і протягом постійних тренувань особового складу в процесі несення служби, особливо для відпрацювання дій працівника в екстремальних ситуаціях, таких як переслідування або протидія озброєному правопорушнику [1].

Дієвим методом може бути впровадження сучасних мультимедійних технологій як у навчальний процес, так і в практику постійних тренувань особового складу підрозділів МВС України. Основу цих технологій складають мультимедійні тири, які можуть бути пристосованими для використання як з пневматичною або аналогічною за характеристиками спортивною або ж табельною вогнепальною зброєю за своїм призначенням слугують для здобуття навичок стрільби із бойової табельної зброї (ПМ, Форт та інші) в обстановці максимально наближеній до бойової, а також із пневматичної та малокаліберної спортивної зброї для проведення тренінгів на початкових етапах навчального процесу та в приміщеннях, не пристосованих для проведення занять з використанням табельної зброї [2].

На відміну від відомих мультимедійних систем імітаторів, які використовують лазерний промінь або ж імітацію стрільби на комп'ютері,

найбільш ефективним є різновид тиру, головний принцип роботи якого - автоматичний вимір координат влучення кулі з бойової, травматичної, пневматичної зброї в ціль у режимі реального часу. Важливим також є те що під час стрільби використовується справжній металевий елемент. Ціллю при стрільбі є зображення, яке проектується мультимедійним проектором на екран розміром від 1 до 5 метрів у ширину. Вести вогонь можна по будь-якому зображенню - фіксованій мішені, мішені, що рухається з різною швидкістю, а також по кадрах відеофільму. Який моделює реальну бойову обстановку [3].

Але, варто відмітити, що, на сьогоднішній день, у вищих навчальних закладах зі специфічними умовами навчання в яких готують майбутніх поліцейських, які у подальшому будуть захищати та охороняти свободу та спокій громадян, під час занять з вогневої підготовки не вистачає саме мультимедійних систем. Адже, окрім справжньої зброї було б не погано відпрацювати навички стрільби спочатку на якійсь мультимедійній системі, щоб не робити помилок на практиці. Наразі це є великою проблемою, адже це залежить від фінансування.

Отже, проаналізувавши усе вище написане, можна зробити висновок, що інформаційні технології є невід'ємною частиною навчального процесу майбутніх поліцейських, яких готують вищі навчальні заклади зі специфічними умовами навчання в системі МВС, але через брак достатньої кількості таких технологій, поліцейських досі готують лише на справжній зброї без використання новітніх технологій. Покращити рівень підготовки майбутніх фахівців до професійної діяльності можна шляхом використання у навчальному процесі мультимедійних засобів, які засоби розглядаємо як сукупність різних засобів комунікації, таких як: графічні зображення, тексти, музика, відео, які сприяють здобуттю професійних знань, вдосконаленню вмінь та навичок.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

- Чернишенко О.Є. Проблеми готовності майбутніх офіцерів внутрішніх військ МВС України до вільного володіння іноземною мовою / О.Є. Чернишенко // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – Житомир: Видавництво Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2010. – Випуск 53. – С. 193-198.
- Прокопенко І.Ф. Педагогічні технології: Навч. посібник. / І.Ф. Прокопенко, В.І. Євдокимов. – 2-е вид. – Харків: Колегіум, 2006 – 224 с.
- Костікова І.І. Підготовка майбутнього вчителя іноземної мови засобами інформаційно-комунікаційних технологій / І.І. Костікова. – Харків: Колегіум, 2008. – 355 с..
- Пінчук О. П. Електронне наукове фахове видання // Використання мультимедійних продуктів у системі загальної середньої освіти// Інформаційні технології і засоби навчання 2007. №3. - С 30-36.

Zadorozhnyia Radmila Volodymyrivna

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

Timofeev Volodymyr Pavlovich

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

INFLUENCE OF MODERN INFORMATION TECHNOLOGIES ON FORMATION OF PROFESSIONAL SKILLS OF POLICE OFFICER

***Abstract:** methodological and organizational aspects of training specialists in the field of information technologies for the National Police of Ukraine were investigated.*

***Keywords:** information technologies, professional skills, multimedia tools.*

УДК 343.1

Збутевич Данііл Віталійович

курсант IV курсу навчально-наукового інституту права та підготовки
фахівців для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Бублик Надія Сергіївна

доктор філософії, доцент кафедри кримінального процесу та стратегічних
розслідувань навчально-наукового інституту права та підготовки
фахівців для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

**АНАЛІЗ ПОНЯТЬ «ПІДСТАВА ДЛЯ ПОЧАТКУ ДОСУДОВОГО
РОЗСЛІДУВАННЯ» ЗГІДНО КПК УКРАЇНИ ВІД 2012 РОКУ
ТА «ПРИВІД ДЛЯ ПОЧАТКУ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ»
ЗГІДНО КПК УКРАЇНИ ВІД 1960 РОКУ**

***Анотація:** більш ніж річна практика застосування нового Кримінального процесуального кодексу свідчить, що в розслідуванні кримінальних правопорушень з'явилися певні труднощі, які знайшли своє відображення в значному перевантаженні слідчих та прокурорів, здійснюючих безпосереднє процесуальне керівництво досудовим розслідуванням, що негативно впливає на якість самого розслідування в цілому, та розкритті та розслідуванні тяжких і особливо тяжких злочинів зокрема.*

***Ключові слова:** підстави, привід, початок, досудове розслідування, кримінальне провадження.*

Початок досудового розслідування ініціюється за конкретних умов та підстав, які регламентовані Кримінальним процесуальним кодексом України (далі – КПК України). Кримінальне процесуальне законодавство України встановлює такі підстави для початку досудового розслідування:

- 1) подача повідомлення або заяви до відповідного органу про кримінальне правопорушення;
- 2) виявлення ознак якогось із кримінальних правопорушень, передбачених КК України, слідчим, дізнавачем, прокурором або іншою посадовою особою, уповноваженою на це.

Вчені у сфері кримінального процесу зазначають, що на даний момент не існує конкретного підходу українського законодавця до визначення низки джерел, із яких за законом уповноважені органи та суб'єкти вправі приймати відомості про кримінальне правопорушення. Теорією кримінальної процесуальної науки дещо різняться підходи до визначення поняття підстави початку досудового розслідування [1, с. 369-390].

Підставою початку досудового розслідування є передбачене законом внесення відомостей до ЄРДР із джерел, з яких отримана інформація про обставини вчиненого або такого, яке готується, кримінального правопорушення, яке мають розглянути уповноважені суб'єкти та вирішити питання про потребу й доцільність ініціювання початку кримінального провадження [2, с.52-53].

Порівнюючи регламентацію підстав та приводів початку досудового розслідування за нормами КПК України від 2012 року та КПК України від 1960 року, зазначаємо, що чинний КПК України не містить чіткого визначення вищезазначених категорій. Згідно ч. 4 ст. 214 КПК України від 2012 року зобов'язання по прийняттю та реєстрації заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення здійснюється такими суб'єктами як дізнавач, слідчий, прокурор чи інша посадова особа, повноваження якої відповідають даним діям. При цьому вищезазначеним особам заборонено відмовляти у прийнятті чи реєстрації таких заяв і повідомлень [3].

Підстави для початку кримінального провадження займає провідну роль у теоретичному та практичному аспекті цього питання. Згідно ч. 1 ст. 94 КПК України від 1960 року дана норма застосовувала поняття "привід для початку кримінального провадження", а ч. 2 цієї статті - "підстави для початку кримінального провадження". Під час практичної діяльності органів досудового розслідування головною проблемою була відсутність чіткої нормативно-правової бази, іншим норм права, які б визначали приводи початку кримінального провадження, а також кримінально-процесуальну суть даного поняття [4].

Українським законодавцем у даний момент визначені підстави для початку судового слідства. Такими є ті випадки, коли органи досудового розслідування виявили обставини, що свідчать або можуть свідчити про кримінальне правопорушення згідно ч. 1 ст. 214 КПК України. Чинні норми КПК України вказують, що підстави для початку досудового розслідування повинні існувати як до моменту внесення інформації до ЄРДР, так і після. До завдань кримінального процесу в розрізі теоретичної науки кримінального процесу відносять обґрунтування найефективніших критеріїв, застосовуючи які, практичними працівниками зможе проводитися якісний аналіз наданих відомостей про кримінальне правопорушення та, у той же час, прийняття рішення про доцільність законність внесення таких даних до ЄРДР [5].

Отже, що з огляду на проведений аналіз законодавства України, статистичних показників щодо внесення відомостей до ЄРДР, можна зробити висновок, що існуючі підстави та процесуальний порядок прийняття рішення про початок досудового розслідування мають деякі негативні відгуки від вчених, які стверджують на недоцільності та неефективності використання таких положень кримінального процесуального законодавства України та інших відомчих актів. Це свідчить про неабияку потребу в дослідженні даного кримінального процесуального інституту з метою вирішення головних проблемних питань, існуючих на даному етапі розвитку кримінальної процесуальної науки.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Погорецький М.А. Функціональне призначення оперативно-розшукової діяльності у кримінальному процесі: монографія. – Х.: Арсіс, ЛТД, 2007. – 576 с. (дата звернення: 10.11.2022).
2. Зеленецький В.С. Возбуждение уголовного дела. – Харьков: КримАрт, 1998. – 340. (дата звернення: 10.11.2022).
3. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012. № 4651-VI. Відомості Верховної ради. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/4651-17> (дата звернення: 10.11.2022).
4. Кримінально-процесуальний кодекс України: Закон України від 28.12.1960. № 1001-05. Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1001-05> (дата звернення: 10.11.2022).
5. Вакулік О.А. Правові й організаційні питання внесення відомостей про кримінальні правопорушення до єдиного реєстру досудових розслідувань. Вісник пенітенціарної асоціації України. 2018. №1(3). URL: <https://visnykprau.com/index.php/journal/article/download/138/95/> (дата звернення: 10.11.2022).

Zbutevich Daniil Vitalyovich

cadet of the 4th year of the educational and scientific institute
of law and specialist training for units of the National Police
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Bublyk Nadiya Serhiivna

Doctor of Philosophy, Associate Professor of the Department of Criminal Procedure and Strategic Investigations of the Educational and Scientific Institute of Law and Specialist Training for National Police Units
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

**ANALYSIS OF CONCEPT OF "GROUNDS FOR INITIATING
PRE-JUDICIAL INVESTIGATION" ACCORDING TO 2012 CRIMINAL
PROCESS CODE OF UKRAINE AND "REASON FOR INITIATING
PRE-JUDICIAL INVESTIGATION" ACCORDING TO CRIMINAL
PROCESS CODE OF UKRAINE FROM 1960**

***Abstract:** the practice of applying the new Criminal Procedure Code for more than a year shows that certain difficulties have appeared in the investigation of criminal offenses, which are reflected in the significant overloading of investigators and prosecutors conducting direct procedural management of pre-trial investigations, which negatively affects the quality of the investigation itself as a whole. and detection and investigation of serious and especially serious crimes in particular.*

***Keywords:** grounds, pretext, beginning, pre-trial investigation, criminal proceedings.*

УДК 343.1

Збутевич Данііл Віталійович

курсант IV курсу навчально-наукового інституту права та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Бублик Надія Сергіївна

доктор філософії, доцент кафедри кримінального процесу та стратегічних розслідувань навчально-наукового інституту права та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

**ОГЛЯД ЗМІН, ВНЕСЕНИХ
ДО КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ,
ЩОДО ПОРЯДКУ ЗАТРИМАННЯ ОСОБИ**

***Анотація:** у результаті виниклої соціальної, політичної та воєнної ситуації в Україні дуже актуальним є питання дослідження змін, внесених до національного законодавства, з метою виокремлення їх позитивної та негативної сторони. Порядок затримання особи регламентується Кримінально-процесуальним кодексом України (далі – КПК України): передбачає підстави, умови та процесуальні вимоги до відповідної слідчої дії [1]. Від якості реалізації даного кримінального процесуального інституту залежить ефективність реалізації прав та свобод підозрюваного (обвинуваченого) в умовах воєнного стану в Україні.*

***Ключові слова:** воєнний стан, затримання особи, зміни, кримінальне провадження, кримінальне судочинство.*

Питання законного порядку застосування кримінального процесуального затримання особи неодноразово у вітчизняному кримінальному судочинстві ставали предметом численних дискусій. Їх висновки знайшли певне відображення в наукових працях вітчизняних і зарубіжних вчених. У них велику увагу приділено суті самого затримання підозрюваної особи, його порядку та безпосереднім умовам застосування, місцю в системі заходів кримінального процесуального впливу, значенню в доказуванні, зміцненню гарантій законності затримання [2].

Щодо визначення сутності затримання особи підозрюваної у вчиненні кримінального правопорушення, можемо зазначити той факт, що воно являє собою тимчасовий запобіжний кримінально-процесуальний захід, відповідне застосування якого обмежує право на свободу та особисту недоторканність індивіда, що застосовується на підставах та в порядку встановлених процесуальним законодавством, здійснюється уповноваженими особами, чи особами, які в окремих випадках можуть здійснювати законне затримання. Будь-які запобіжні заходи під час досудового розслідування застосовуються слідчим суддею за клопотанням слідчого, погодженим з прокурором, або за клопотанням прокурора, а під час судового провадження – судом за клопотанням прокурора [3].

Слід зазначити, що Законом України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення порядку здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану» від 14.04.2022 № 2201-IX впровадженні деякі зміни до порядку, умов та процесуального порядку затримання особи. Положеннями ст. 615 КПК України встановлено, що строк затримання особи без ухвали суду (слідчого судді) або постанови керівника органу прокуратури на час дії воєнного стану не може бути більший, аніж двісті шістнадцять годин із моменту фактичного затримання особи. У разі, якщо цей строк проходить, уповноважена особа зобов'язана звільнити чи

доставити затриману особу до суду (слідчого судді) або керівника прокуратури для розгляду клопотання про застосування запобіжного заходу відносно неї [4].

Також відповідно до ч. 7 ст. 615 КПК України: якщо неможливо вручити затриманій особі письмове повідомлення про підозру в строки, передбачені ст. 278 КПК України, то такий строк може бути продовжений до сімдесяти двох годин. Якщо ж в умовах, що склалися внаслідок існування воєнного стану, впродовж сімдесяти двох годин не вручено повідомлення про підозру, то така особа підлягає негайному звільненню [4].

Отже, на нашу думку, впровадженні в чинне кримінальне процесуальне законодавство зміни щодо порядку та умов затримання особи є доцільними, адже в умовах воєнного стану існують об'єктивні причини, з яких дещо уповільнюється кримінальне провадження. Ці об'єктивні обставини повинні доповнюватися певними привілейованими нормами законодавства, що компенсують втрачені строки, а також унеможливають втрату доказової бази.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2022. № 4651-VI. Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/4651-17> (дата звернення: 10.11.2022).
2. Фаринник В.І. Затримання особи: проблеми кримінальної процесуальної регламентації та шляхи їх вирішення. Вісник кримінального судочинства № 2/2015. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/vkc_2015_2_13.pdf (дата звернення: 10.11.2022).
3. Лук'яненко Ю.В., Юхно О.О.. Затримання особи як захід забезпечення кримінального провадження. Харків, 2016 р. URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/1201> (дата звернення: 10.11.2022).
4. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення порядку здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану: Закон України від 14.04.2022. № 2201-IX. Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2201-20> (дата звернення: 10.11.2022).

Zbutevich Daniil Vitalyovich

cadet of the 4th year of the educational and scientific institute of law and specialist
training for units of the National Police
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Bublyk Nadiya Serhiivna

Doctor of Philosophy, Associate Professor of the Department of Criminal Procedure
and Strategic Investigations of the Educational and Scientific Institute of Law and
Specialist Training for National Police Units
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

**OVERVIEW OF CHANGES MADE
TO CRIMINAL PROCEDURE CODE OF UKRAINE
REGARDING PROCEDURE FOR DETENTION OF PERSON**

***Abstract:** as a result of the emerging social, political and military situation in Ukraine, the question of researching the changes made to the national legislation with the aim of distinguishing their positive and negative sides is very relevant. The procedure for detaining a person is regulated by the Criminal Procedure Code of Ukraine (hereinafter referred to as the Code of Criminal Procedure of Ukraine): it provides grounds, conditions and procedural requirements for the corresponding investigative action. The effectiveness of the implementation of the rights and freedoms of the suspect (accused) in the conditions of martial law in Ukraine depends on the quality of implementation of this criminal procedural institute.*

***Keywords:** martial law, detention of a person, changes, criminal proceedings, criminal justice.*

УДК 343.1

Костовят Ілля Євгенович

курсант IV курсу навчально-наукового інституту права та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Бублик Надія Сергіївна

доктор філософії, доцент кафедри кримінального процесу та стратегічних розслідувань навчально-наукового інституту права та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

ДЕЯКІ ПИТАННЯ СУДОВОГО КОНТРОЛЮ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

***Анотація:** допит наряду із такими слідчими (розишукowymi) діями як, наприклад, огляд місця події є одним з найбільш інформативних процесуальних дій. Інформація, що отримується слідчим в процесі проведення допиту повинна бути достовірною, повною і об'єктивно розкривати обставини кримінального правопорушення. Сам процес отримання показань, що відповідають наведеним ознакам інформації вимагає важкої роботи слідчого, тому і пов'язаний з деякими труднощами.*

***Ключові слова:** допит, судовий контроль, протокол, процесуальний порядок.*

Чинний Кримінальний процесуальний кодекс України регламентує певні особливості проведення допиту під час кримінального провадження. Вимоги процесуальної форми допиту закріплені у ст. ст. 224-227, 232 КПК. Вони встановлюють відповідні особливості, передбачені специфікою даної слідчої

(розшукової) діяльності, а також деякими змінами процесуальної форми в залежності від суб'єкта кримінального провадження, стосовно якого вона проводиться [1].

Чинний Кримінальний процесуальний кодекс України встановлює певний процесуальний порядок оформлення проведення допиту. Слід вказати, що протокол допиту оформлюється у відповідності до вимог ст.ст. 104, 106, 223, 224 КПК України. Показання допитуваної особи і відповіді на питання слідчого надаються від першої особи (дослівно). Особа за власного бажання може написати свої показання власноруч, про що ставиться відмітка в протоколі допиту. Наприкінці даної слідчої (розшукової) дії протокол пред'являється особі з метою її ознайомлення з ним. На прохання особи протокол зачитується слідчим, про що ставиться відповідна відмітка в ньому. Усі неточності та зміни, заявлені допитуваною особою, мають бути внесені у протокол допиту. Протокол допиту підписується особою, що її склала, та особою, яка була допитана. У разі відмови особи (підозрюваного) від підписання протоколу їй надається право надати письмове пояснення за даним фактом, яке заноситься до протоколу. Факт відмови особи підписувати протокол має бути засвідчений підписом захисника, законного представника або двох понятих із зазначенням їх ПІБ, дати народження та місця мешкання. Також за необхідності протокол допиту може містити замальовки, схеми, а також пояснення до них. Дані елементи протоколу допиту мають бути підписані допитуваною особою та слідчим [2].

Під час проведення допиту складається відповідний процесуальний документ – протокол допиту. Загалом, протокол допиту можна розподілити на такі частини: вступна, описова, заключна. Вступна частина має містити інформацію про місце, дату та час проведення даної процесуальної дії; ПІБ, посаду особи, що здійснює дану процесуальну дію; ПІБ, дата народження та місце проживання учасників, які були присутні під час допиту; застосування технічних засобів фіксації даної процесуальної дії, їх характеристики (марка, модель тощо). В описовій частині вказується інформація про послідовність

здійснених дій (наприклад, роз'яснення прав та обов'язків спочатку, запитання слідчого наприкінці допиту), фіксується всі відомості, які стали відомі в результаті проведення даної слідчої (розшукової) дії та які є предметом доказування відповідного кримінального провадження. Заключна частина протоколу допиту вміщує в себе фіксацію факту ознайомлення учасників його проведення зі змістом, зауважень або доповнень до письмового протоколу від усіх суб'єктів слідчої (розшукової) дії [3].

Отже, можна зробити висновок, що процесуальний порядок допиту – це дуже важливий кримінальний процесуальний інститут, аналіз і оцінка якого систематично має проводитися науковцями у відповідності до тих умов, що існують в суспільстві й державі. Внесення змін та доповнень у процесуальний порядок проведення слідчої (розшукової) дії повинен бути раціональним та ефективним, без порушення вимог національного законодавства України.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

4. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 11.08.2022).
5. Помаз Я. Протокол допиту як доказ під час розгляду кримінального провадження в суді. Кримінальний процес 9/2020. URL: <http://www.pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/9/38.pdf> (дата звернення: 11.08.2022).
6. Федченко В.М., Добош В.В. Процесуальний порядок оформлення і проведення допиту під час досудового провадження. 2022. С. 448. (дата звернення: 11.08.2022).

Kostovyat Illya Evgenovich

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Bublyk Nadiya Serhiivna

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

**SOME ISSUES OF JUDICIAL CONTROL DURING
PRE-JUDICIAL INVESTIGATION**

***Abstract:** interrogation, along with such investigative (search) actions as, for example, inspection of the scene of the incident, is one of the most informative procedural actions. The information obtained by the investigator during the interrogation must be reliable, complete and objectively reveal the circumstances of the criminal offense. The very process of obtaining testimony that corresponds to the above characteristics of information requires the hard work of the investigator, and therefore is associated with some difficulties.*

***Keywords:** interrogation, judicial control, protocol, procedural order.*

УДК 343.1

Костовят Ілля Євгенович

курсант IV курсу навчально-наукового інституту права та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Бублик Надія Сергіївна

доктор філософії, доцент кафедри кримінального процесу та стратегічних розслідувань навчально-наукового інституту права та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

**ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЩОДО КРИМІНАЛЬНОГО
ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ
ТА ХАРАКТЕРИСТИКИ ДОПИТУ ЯК СЛІДЧОЇ (РОЗШУКОВОЇ) ДІЇ**

***Анотація:** наразі в кримінально-процесуальній літературі міститься велика кількість визначень поняття допиту. Це обумовлене тим, що інформація, отримувана в процесі допиту є основним джерело доказової бази під час здійснення досудового розслідування. Через це проблематиці проведення допиту присвячені наукові праці не лише вітчизняних, але й зарубіжних дослідників.*

***Ключові слова:** допит, класифікація, процесуальна дія, кримінальний процес.*

Белкін Р.С. вказує, що допит – це процесуальна дія, яка прямо пов’язана з отриманням показань (інформації) про подію, що стала предметом кримінального провадження, про осіб, що стали тим чи іншим чином стали до

неї причетними, про інші обставини, які дають змогу охарактеризувати вчинене кримінальне правопорушення [1].

Шепітько В.Ю. дотримується наступної думки, що допит – це слідча дія, якою в порядку, передбаченому кримінально-процесуальним законодавством, здійснюється інформаційно-психологічний процес комунікації, спрямованої на отримання відомостей, які стали відомі допитуваній особі та які мають значення для ходу досудового розслідування [2, с. 252].

Порубов М.І. визначає допит як комплексну систему логічно взаємопов'язаних питань, які ставляться слідчим до особи у певній логічній, хронологічній, психологічній, зворотній та тактичній послідовності [3].

Такий вчений, як Когутич П. зазначає, що проведення допиту повинно бути направлена на отримання наступної інформації: 1) характеристика самої події кримінального правопорушення (способу, місця, часу та наслідків його вчинення); 2) обставини-доведення або обставини-спростування винності відповідних осіб, а також мотивів їх дій; 3) обставини, які сприяли вчиненню даного кримінального протиправного акту; 4) розмір і характер завданих збитків; 5) інші відомості, які характеризують вчинене кримінальне правопорушення [4, с. 74]

Слід вказати, що існує різна класифікація допитів за певними критеріями. У залежності від послідовності допитів виокремлюють первинний (той, що проводиться вперше із конкретним учасником даного кримінального провадження) і додатковий (той, який може проводитися повторно відносно одного і того самого учасника даного кримінального провадження). У залежності від суб'єкта, відносно якого він проводиться: допит потерпілого, свідка, підозрюваного, обвинуваченого або експерта. Особливе місце займає одночасний допит двох або більше уже допитаних осіб (ч. 9 ст. 224 КПК України) [5].

Бахарєв М.В., Васильєв О.М. наголошують на вимозі подальшого дослідження теоретичного аспекту такої слідчої (розшукової) дії як допит. Вони

стверджують, що унаслідок цього вдасться отримати ґрунтовану базу для подальшого вдосконалення і вивчення теоретичної частини даного кримінального процесуального та криміналістичного інституту [6].

Проводячи аналіз наукової літератури, присвяченої розкриттю теоретичного аспекту тематики допиту під час досудового розслідування, вдалося встановити, що визначення поняття та класифікації допитів становить фундамент для розробки удосконалених тактичних прийомів реалізації та проведення допиту. Від рівня вивчення теоретичного аспекту тематики проведення допиту під час кримінального провадження залежить розвиток його практичного аспекту, тобто впровадження в практичну діяльність територіальних органів (підрозділів) поліції.

Отже, в результаті ознайомлення з багатьма науковими працями, присвяченими теоретичному дослідженню тематики допиту, мені вдалося навести декілька визначень цього поняття, охарактеризувати інформацію, яка отримується під час його проведення, а також зазначити думку вчених щодо потреби подальшого вивчення теоретичної складової.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Колесник Ю.В. Особи, що підлягають допиту, та предмет допиту за чинним КПК України. Вісник Академії адвокатури України. – 2014. – №. 11. № 1. – С. 78-85.
2. Шепітько В.Ю. Криміналістика. Криміналістична тактика і методика розслідування правопорушень: посібник для студентів юридичних вузів і факультетів. – Х: ООО «Одісей», 2001 р. – 528 с.
3. Гресь Ю. О. Допит: визначення тактичного та технологічного аспектів. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. – 2016. – №. 20. – С. 152-155.
4. Когутич І.І. Судовий допит: процесуальне і криміналістичне дослідження. ЛьвДУВС, 2016 р. URL: <https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/02/%d0%94%d0%b8%d1%81%d0%b5%d1%80%d1%82%d0%b0%d1%86%d1%96%d1%8f-21.pdf>
5. Мовчана О.О. Поняття та види допиту в кримінальному процесі. Тернопільський національний економічний університет. Тернопіль, 2016 р. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/2686/1/%D0%9A%D0%A3%D0%A0%>

D0%A1%D0%9E%D0%92%D0%90%20%D0%9C%D0%BE%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BD.pdf

6. Чаплинська Ю.А. Проблемні питання організації проведення одночасного допиту двох раніше допитаних осіб. Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. URL: <http://pravoznavec.com.ua/period/article/52146/%D7>

Kostovyat Illya Evgenovich

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Bublyk Nadiya Serhiivna

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

**SOME QUESTIONS REGARDING CRIMINAL PROCEDURAL
DEFINITION & CHARACTERISTICS OF INTERROGATION
AS INVESTIGATIVE (SEARCH) ACTION**

***Abstract:** currently, the criminal procedural literature contains a large number of definitions of the concept of interrogation. This is due to the fact that the information obtained during the interrogation is the main source of the evidence base during the pre-trial investigation. Because of this, the scientific works of not only domestic but also foreign researchers are devoted to the problems of interrogation.*

***Keywords:** interrogation, classification, procedural action, criminal process.*

УДК 342.6

Макруха Єлізавета Олександрівна

курсант 3-го курсу ННППФПНП

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

Булдакова Анастасія Євгенівна

курсант 3-го курсу ННППФПНП

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Поливанюк Василь Дмитрович

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри тактико-спеціальної підготовки факультету ПФППД

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

УЧАСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПУБЛІЧНОГО ПОРЯДКУ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

***Анотація:** в даній роботі проаналізована проблема забезпечення та підтримання публічного порядку Національною поліцією України під час воєнного стану на території України, та запропоновані шляхи удосконалення даного питання.*

***Ключові слова:** збройне вторгнення, забезпечення публічного порядку, внутрішня безпека, Національна поліція України.*

24 лютого 2022 року в Україні, через збройне вторгнення російської федерації на її територію, було введено воєнний стан. Оскільки це пряме

посягання на незалежність України, її державну цілісність та недоторканність, постала необхідність забезпечення національної безпеки та відвернення загрози шляхом наділення певних органів державної влади відповідними додатковими повноваженнями. Забезпечення внутрішньої безпеки безпосередньо залежить від органів внутрішніх справ, зокрема Національної поліції України. Як саме тепер в умовах воєнного стану повинні діяти співробітники поліції для забезпечення публічного порядку і чи суттєво змінилися їх повноваження наразі є актуальним питанням.

Перш за все необхідно відзначити, що Національна поліція України не може припинити свої повноваження навіть в умовах воєнного стану, що регламентує стаття 10 Закону України «Про правовий режим воєнного стану», а саме органи, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність та досудове розслідування. Цим же законом та іншим чинним законодавством визначено особливості організації діяльності органів внутрішніх справ щодо охорони громадського порядку в умовах воєнного стану. Вони залежать від завдань, які необхідно виконати та стану оперативної обстановки. [1]

В умовах воєнного стану, при виконанні своїх повноважень щодо охорони громадського порядку, співробітники поліції використовують переконання та примус як методи соціального регулювання. Зокрема задля підвищення ефективності проведення мобілізації, вони проводять профілактичні бесіди в колективах та з особами окремо, виконують роз'яснювальну роботу, застосовуючи метод переконання висвітлюють необхідність свідомого добровільного дотримання правових норм, вживають заходи щодо припинення антигромадської поведінки.

Також, з метою забезпечення публічного порядку під час війни, задля запобігання правопорушенням й охорони життя та здоров'я населення, можуть бути запроваджені заходи правового режиму воєнного стану, визначені Законом України «Про правовий режим воєнного стану», а саме статтею 8. Такими заходами є впровадження комендантської години, яка забороняє знаходитись на

вулиці в визначений час; встановлення особливого режиму в'їзду та виїзду, обмежуючи таким чином свободу пересування; перевірка документів та, за потребою, огляд речей, транспортних засобів, багажу та вантажів, службових приміщень і житла громадян; заборона проводити масові заходи, такі як мирні збори, мітинги й демонстрації та інші. В забезпеченні ефективності цих заходів відіграє велику роль Національна поліція України, оскільки саме вони беруть безпосередню участь в їх проведенні та стежать за їх дотриманням. [2]

Дотримання принципу законності є обов'язковою і невід'ємною складовою діяльності співробітників поліції при виконанні вищеперелічених заходів та інших покладених на них повноважень, навіть якщо вони здійснюються в умовах воєнного стану. Здійснення систематичного контролю вищими органами управління, право оскарження в суді, безперервне здійснення контролю громадськістю та засобами масової інформації забезпечують дотримання цього принципу будь-де. Оскільки умови воєнного стану відрізняються від звичайних, проте і так складних умов діяльності поліції, це зумовлює необхідність як знання співробітниками своїх функціональних обов'язків, так і вміння ними їх виконувати при будь-яких умовах.

Саме тому дії співробітників поліції в умовах воєнного стану повинні бути юридично грамотними, відчуватися справедливими та законними для осіб, чий права та свободи було обмежено. В іншому випадку, дії, вчинені незаконно, можуть мати серйозні наслідки. Органи Національної поліції України здійснюють надважливу діяльність від імені держави, яка має велике значення в забезпеченні публічного порядку під час воєнного стану та полягає в реалізації національних інтересів з протидії воєнним загрозам, охороні прав і свобод, життя та здоров'я громадян, забезпеченні соціальної стабільності суспільства, захисті населення від тероризму та інших протиправних посягань. Удосконалення форм та методів, які використовують співробітники поліції також важливе, оскільки від них залежить ефективність в забезпеченні публічного порядку під час

воєнного стану, яка полягає в тому, наскільки активно та правильно вони будуть застосовуватися. [3, с.250]

Підсумовуючи все вищевказане, ми можемо дійти висновку, що співробітники органів Національної поліції відіграють центральну роль в забезпеченні публічного порядку. Вони беруть участь в заходах, які проводяться під час воєнного стану та стежать за їх дотриманням. При цьому, виконуючи відповідні обов'язки в умовах воєнного стану, вони повинні розумітися в організації і тактиці діяльності у таких незвичних та складних умовах, орієнтуватися в чинному законодавстві, особливо те, яке регламентує діяльність органів внутрішніх справ та інших правоохоронних структур в умовах воєнного стану. Іншими словами забезпечення громадського порядку в умовах воєнного стану вимагає високої професійної підготовки співробітників Національної поліції.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19/ed20220609#Text> (дата звернення: 17.06.2022)
2. Діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування в умовах воєнного стану. URL: <https://infopedia.su/1x1bae.html> (дата звернення: 17.06.2022)
3. Ковалів М. В., Іваха В. О. Діяльність органів внутрішніх справ в умовах воєнного стану. Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія : Юридичні науки. 2015. № 813. С. 245-250

Makruha Elizaveta Oleksandrivna

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

Buldakova Anastasia Evgenivna

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Polivanyuk Vasyl Dmytrovych

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

**PARTICIPATION OF NATIONAL POLICE OF UKRAINE
IN ENSURING PUBLIC ORDER DURING MARITAL STATE**

***Abstract:** this work analyzes the problem of ensuring and maintaining public order by the National Police of Ukraine during martial law in Ukraine, and suggests ways to improve this issue.*

***Keywords:** armed invasion, maintenance of public order, internal security, National Police of Ukraine.*

УДК 343.985 (045)

Трень Тетяна Олександрівна

курсант IV курсу навчально-наукового інституту права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Бублик Надія Сергіївна

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри кримінального процесу та стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗАТРИМАННЯ ОСОБИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

***Анотація:** в роботі досліджено чинне кримінальне-процесуальне законодавство України щодо законності застосування затримання у кримінальному провадженні, розглянуті проблемні питання його застосування, розроблено конкретні пропозиції щодо вдосконалення чинного законодавства.*

***Ключові слова:** затримання, законність, проблемні питання, фіксація.*

Забезпечення прав і свобод особи в кримінальному судочинстві має специфічний характер, оскільки законом дозволено застосування заходів щодо обмеження прав і свобод. Як свідчить практика, під час здійснення досудового розслідування виникають питання при застосуванні запобіжних заходів, пов'язаних з тимчасовим обмеженням (позбавленням) слідчим суддею, судом

права особи на свободу та особисту недоторканність. Аналіз деяких проблемних аспектів затримання і складає актуальність нашого дослідження.

Незважаючи на чітку регламентацію здійснення затримання особи, на практиці продовжують відбуватися факти порушення прав особи під час затримання, проявами яких є:

- факти безпідставного тримання в кімнаті для затриманих та доставлених до чергової частини громадян, яким протягом 24 годин з моменту затримання не було вручено повідомлення про підозру відповідно до вимог КПК України;

- доставлення затриманих осіб триває значно довше, ніж це необхідно; при цьому перевірок з цього приводу не проводиться і питання притягнення до відповідальності винних не порушується;

- продовжується практика фактичного затримання осіб працівниками оперативних підрозділів, при цьому офіційний протокол затримання складається не ними, а слідчим. Відповідно, в протокол заносяться спотворені час і місце фактичного затримання, і таким чином, приховується затримка в реєстрації затримання;

- органи досудового розслідування порушують обов'язок негайного інформування про затримання і роблять це на власний розсуд, зазвичай, з моменту офіційної реєстрації затримання;

- існує проблема із прибуттям адвокатів до затриманої особи в сільській місцевості, де центри з надання безоплатної правової допомоги не забезпечені адвокатами. Тому в таких центрах затримана особа подає письмову відмову від адвоката [1, с. 100].

Потрібно сказати, що до основних факторів, що сприяють існуванню вищезазначених проблем відносять той факт, що наразі не у всіх підрозділах призначено службових осіб, відповідальних за перебування затриманих. Суттєвою проблемою є також навмисне затягування уповноваженими службовими особами, які здійснюють затримання, з повідомленням центрів з надання правової допомоги з метою надання можливості слідчим чи

оперативним підрозділам якомога довше «працювати» з затриманим для отримання зізнання, проведення інших слідчих дій.

На думку А. Буценка загальна можливість отримати доступ до адвоката залежить не від рішення підозрюваного або його представника, а від спеціального рішення слідчого. Практичний досвід показує, що адвоката, обраного рідними затриманого, не допускають через небажання нібито особисто затриманого користуватися послугами адвоката. Водночас ні в адвоката, ні в його родичів немає можливості перевірити добровільність такої відмови затриманого від юридичного представництва, адже дуже важко домогтися навіть фіксації такого факту [2, с. 87-88]. Негативним є також той факт, що оперативні чергові не контролюють законність доставляння і не перевіряють, чи повідомлено про затримання доставленого третіх осіб [3, с. 43].

У наукових тлумаченнях поняття «затримання особи» переважно немає посилення на правомірне застосування сили до затриманого при необхідності, адже така позиція може тлумачитися як така, що безпосередньо порушує права і свободи затриманої особи. Непропорційне застосування сили до особи у ході затримання має включати суспільну небезпечність заподіяної шкоди, однак не варто забувати, що затриманий може навмисно уникати законного затримання, і таким чином спонукати осіб на застосування до нього сили у будь-якому з її проявів. Очевидно, що законодавцю треба чітко визначити обставини застосування сили у разі затримання особи, зокрема в разі опору під час затримання з метою ухилення від кримінальної відповідальності [4, с. 65]. До того ж визначення обставин «затримання особи» дозволить встановити законність затримання особи, оскільки супротив затриманого може носити як правомірний, так і неправомірний характер, залежно від проведення процедури затримання. Таким чином, застосування сили під час обмеження свободи затриманого повинно бути чітко врегульованим, а завдання шкоди особі, яку затримано, має відбуватися тільки на підставі чітко встановлених умов, а також

з конкретним усвідомленням того, що суспільно небезпечне діяння, яке вчинила особа, має всі ознаки кримінального правопорушення.

Підсумовуючи вищезазначене, потрібно сказати, що при застосуванні положень КПК України треба брати до уваги, що кожен із інститутів, який у ньому визначений, має конкретну мету та процесуальний порядок, який і виділяє його серед інших. Беручи це до уваги, підміна окремих процесуальних дій не відповідає завданням кримінального провадження й не може бути виправданою. В той же час, попри позитивний досвід реалізації заходів забезпечення кримінального провадження, проблеми застосування кримінального процесуального затримання на практиці є не вирішеними й потребують ефективної розробки законодавчих нововведень, які б враховували як наукову складову, так і проблеми правозастосування.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Права людини в Україні – 2013. Доповідь правозахисних організацій за ред. Є.Ю. Захарова Українська Гельсінська спілка з прав людини. – Харків: Права людини, 2014. – 456 с.
2. Бущенко А. Проти катувань. Аналіз відповідності українського законодавства та практики стандартам й рекомендаціям Європейського Комітету запобігання катуванням та жорсткому поводженню № 38 (80) / А. Бущенко / Харківська правозахисна група. – Х. : Права людини, 2005. – 240 с.
3. Моніторинг місць несвободи в Україні: стан реалізації національного превентивного механізму: звіт за 2013 рік Уповноважений Верховної Ради з прав людини. – К., 2013. - С. 200.
4. Назаров В. В. Проблемні питання застосування затримання у кримінальному провадженні / В. В. Назаров // Науковий вісник Інституту міжнародних відносин Національного авіаційного університету. – 06/2010 . – Вип.2 Сер.: Економіка, право, політологія, туризм . – С. 63-67.

Tren Tatyana Oleksandrivna

cadet of the 4th year of the Educational and Scientific Institute
of Law and Training of Specialists for National Police Units
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Bublyk Nadiya Serhiivna

Associate Professor of the Department of Criminal
Procedure and Strategic Investigations of the
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

**SOME PROBLEM ISSUES OF DETENTION
OF PERSON IN CRIMINAL PROCEEDINGS**

***Abstract:** the work examines the current criminal-procedural legislation of Ukraine regarding the legality of the use of detention in criminal proceedings, considers the problematic issues of its use, and develops specific proposals for improving the current legislation.*

***Keywords:** detention, legality, problematic issues, fixation.*

УДК 343.132:343.14

Трень Тетяна Олександрівна

курсант IV курсу навчально-наукового інституту права та підготовки
фахівців для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Бублик Надія Сергіївна

доцент кафедри кримінального процесу та стратегічних розслідувань
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

ЗАСОБИ ДОКУМЕНТУВАННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ДІЙ ТА ДОКАЗОВЕ ЗНАЧЕННЯ ЇХ РЕЗУЛЬТАТІВ В УМОВАХ ВІЙНИ

***Анотація:** у статті розглядаються питання способів та форм документування процесуальних дій та доказове значення результатів їх застосування, враховуючи умови воєнного стану.*

***Ключові слова:** воєнні злочини, розслідування, докази, процесуальні дії.*

Сьогодні наша держава зіткнулася з військовою агресією, спричиненою повномасштабним вторгненням російської держави. Будь-яка війна – це завжди жертви та втрати, особливо та, з якою ми наразі зіткнулися на нашій землі. Ворог з надзвичайною жорстокістю наносить нищівних ударів територією України. Національна поліція посідає центральне місце в системі органів влади, що функціонують у складній для нашої держави ситуації. На правоохоронні органи наразі покладається завдання фіксації кримінальних правопорушень, вчинених окупантами на території України. Потреба аналізу засобів документування

процесуальних дій та доказового значення їх результатів і складає актуальність нашого дослідження.

Треба сказати, що після звільнення від російських військ Ірпеня, Бучі, Гостомеля та Бородянки на Київщині, світ облетіли приголомшливі кадри злочинів окупантів, які стали очевидним прикладом порушення усіх норм міжнародного гуманітарного права: вщент зруйнована цивільна інфраструктура, сотні вбитих мирних жителів зі слідами катувань. Згвалтування, вбивства та інші насильницькі дії проти цивільних осіб, які перебувають під вартою російських військ, слід розслідувати як воєнні злочини, злочини проти людяності.

Розслідування є інформаційно-пізнавальним процесом, який здійснюється в умовах і межах, встановлених КПК України. Така діяльність супроводжується провадженням процесуальних дій, документування яких відбувається у протоколах. Протокол є обов'язковим засобом фіксації перебігу та результатів процесуальної дії, проте не єдиним [1]. Чинний КПК України встановлює також і інші засоби фіксації процесуальних дій, результати яких можуть бути додані до протоколу в якості: фотознімків, матеріалів звукозапису, кінозйомок, відеозапису, планів, схем, зліпків та інших матеріалів [3]. Зазначені джерела процесуальної інформації мають суттєве значення для документування воєнних злочинів російської держави.

В кримінально-процесуальній теорії, а також у криміналістиці надається різна характеристика доказового значення вищевказаних додатків до протоколу. Частина науковців розцінюють додатки до протоколу як самостійне джерело доказів. Зокрема, Л.М. Карнеєва та А.Н. Мусієнко схиляються до думки, що матеріали застосування кінозйомки, відео та звукозапису цілком відповідають вимогам, які встановлюються законодавцем стосовно джерел доказів. Це, в свою чергу, дає можливість диференціювати результати їх застосування до такого доказу, як документи [2, 11]. Схиляємося до думки, що в умовах війни вищевказані додатки є особливо важливими, адже дозволяють повною мірою зафіксувати злочини окупантів та в подальшому можуть слугувати доказами

звірств країни-агресора на території України для Міжнародного кримінального суду.

Вважаємо за потрібне сказати, що за загальним правилом протокол має бути складений або ж під час проведення відповідної процесуальної дії, або ж відразу після її закінчення [3]. Після її проведення протокол може складатися тільки в тих випадках, коли з певних об'єктивних причин зробити це безпосередньо під час її перебігу не видається можливим. Такими обставинами може виступати сильний мороз, злива чи інші надмірні опади, неналежне освітлення, забруднення території радіоактивними або отруйними речовинами тощо. В той же час треба брати до уваги, що наближення часу складання протоколу до часу проведення відповідної дії відіграє суттєву роль. При цьому події та обставини, які підлягають відображенню ще «свіжі» в пам'яті особи, яка складає протокол. Водночас додатковою обставиною, яка може стати причиною відстрочки складання протоколу, слугує бойова обстановка на території проведення процесуальної дії.

Хід та результати оперативно-розшукових заходів теж оформлюються у вигляді протоколу, а експертиз у вигляді експертних висновків. Вказані документи складаються методом опису. Опис є універсальним засобом документування, для використання якого достатньо наявності мінімальних засобів, зокрема таких як ручка чи олівець, носієм же інформації виступає папір. Універсальність даного методу полягає в тому, що не існує явища чи об'єкта, мінімальні дані про який освічена людина не могла б відобразити. Шляхом опису можна описати в протоколі як кількісні, так і якісні характеристики об'єктів і подій, таких як час і місце, стан, характер взаємодії, фізичні та хімічні зміни, включаючи розмірні характеристики, звук, кольори, запах та ін., сформулювати та викласти висновки.

Та треба сказати, що даний метод цілком залежний від особистих якостей та професійності особи, яка проводить процесуальну дію - від рівня її інтелектуального розвитку, володіння мовою та словникового запасу, уміння

формулювати та викладати думки. Таким чином, будучи універсальним методом він значною мірою залежить від суб'єктивних якостей того, хто здійснює пізнання і фіксацію. Та попри відносну суб'єктивність даного методу він має суттєве значення, адже якісно складений, до прикладу, протокол огляду місця події дозволяє максимально детально відтворити результати проведеної дії, відобразити слідову картину, що в подальшому може значно спростити проведення досудового розслідування та мінімізує затрати часу на виконання завдань кримінального провадження.

Підсумовуючи вищезазначене, вважаємо за потрібне сказати, що у процесуальних документах різними засобами фіксації відображаються перебіг і результат проведених процесуальних дій. Всебічне, повне та об'єктивне документування процесуальної діяльності з розслідування кримінальних правопорушень сприятиме зміцненню законності, забезпеченню охорони законних прав та інтересів осіб, що потрапили у сферу кримінального судочинства, а також слугуватиме доказами злочинів окупантів в Україні для Міжнародного кримінального суду.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Іщенко В. Поняття протоколів слідчих і судових дій як самостійного виду доказів у кримінальному судочинстві / В. Іщенко // Право України, 1998. – № 5. – С. 78–81.
2. Карнеева Л.М., Мусиенко А.Н. Доказательственное значение материалов, полученных в результате применения киносъёмки, видео- и звукозаписи // Советская юстиция. – 1983. – № 3. – С. 11–12.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 08.08.2022).

Tren Tatyana Oleksandrivna

cadet of the 4th year of the Educational and Scientific Institute of Law and Training
of Specialists for National Police Units

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Bublyk Nadiya Serhiivna

Associate Professor of the Department of Criminal Procedure and Strategic
Investigations of the Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

**MEANS OF DOCUMENTATION
OF PROCEDURAL ACTIONS & EVIDENCE VALUE
OF THEIR RESULTS IN CONDITIONS OF WAR**

***Abstract:** the article examines the issues of methods and forms of documenting procedural actions and the evidentiary value of the results of their application, taking into account the conditions of martial law.*

***Keywords:** war crimes, investigations, evidence, procedural actions.*

УДК 343.1

Шурганов Микита Сергійович

курсант IV курсу навчально-наукового інституту права та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Бублик Надія Сергіївна

доктор філософії, доцент кафедри кримінального процесу та стратегічних розслідувань навчально-наукового інституту права та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

ДЕЯКІ ПИТАННЯ СУДОВОГО КОНТРОЛЮ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

***Анотація:** судовий контроль є діяльністю слідчого судді щодо здійснення захисту й запобігання порушенням прав та свобод суб'єктів кримінального провадження під час досудового розслідування. Під час судового контролю на стадії досудового розслідування дуже важливим аспектом є виконання принципів верховенства права, змагальності й законності. З метою належної реалізації конкретних напрямків судового контролю під час кримінального провадження має бути застосований певний характер правозахисної характеристики у відповідній сфері.*

***Ключові слова:** кримінальне правопорушення, судовий контроль, досудове розслідування, стадія, кримінальне провадження.*

Стадія досудового розслідування починається від моменту внесення уповноваженою особою відомостей до ЄРДР. Така функція покладається на

окрему особу. А саме, слідчого чи прокурора, в межах кримінального провадження. Водночас, відмовити у прийнятті заяви від особи щодо виявлення того чи іншого кримінального правопорушення не можуть ні слідчий, ні прокурор. Під час прийняття слідчим та прокурором заяви встановлюються необхідні дані про ту особу, яка подає заяву, з метою наявності зворотного зв'язку з нею, а також для того, щоб впевнитись в особі. Якщо ж заява про кримінальне правопорушення приймалася іншою посадовою особою територіального органу (підрозділу) поліції, то вона має бути передана слідчому чи прокурору для негайного вирішення питання по ній, при чому часом подання заяви про кримінальне правопорушення є година доби, день, місяць, рік, коли вона надійшла до уповноваженої особи територіального органу (підрозділу) поліції, які мають обов'язково бути вказаними в письмовому варіанті заяви, а також в протоколі про прийняття усного повідомлення (заяви). Кримінальне правопорушення може бути самостійно виявлено слідчим чи прокурором, якщо вони виконували свої службові обов'язки у формі здійснення розслідування [1].

Під час кримінального провадження кожен учасник підпорядковується рішенням слідчого судді. У той же час, у разі потреби вони можуть ініціювати проведення певної процесуальної дії у межах досудового розслідування шляхом заявлення клопотань або подання заяв, які є інструментами взаємодії учасників судового процесу з слідчим суддею. Судовий контроль, при цьому є напрямом діяльності суду, що виражається в певних діях для забезпечення завдань кримінального процесу. Рішення слідчого судді мають ґрунтуватися на важливих, законних та обґрунтованих рішеннях [2].

Згідно чинних положень Кримінального процесуального кодексу (далі – КПК) України судовий контроль здійснюється за окремими сферами діяльності, в яких виконуються різні завдання, які розрізняються між собою за певними особливостями. Насамперед до таких сфер відносяться:

1) Розгляд і прийняття рішення за наслідком оцінки клопотання про застосування заходів забезпечення кримінального провадження (ст. 132 КПК України);

2) Розгляд і прийняття рішення за наслідком оцінки клопотання про проведення конкретних слідчих (розшуковий) дій: огляду чи обшуку житла або іншого володіння особи, проведення слідчого експерименту в житлі або іншому володінні особи, негласних слідчих (розшукових) дій відповідно до ч. 3 ст. 246 КПК України;

3) Розгляд і прийняття рішення за наслідком аналізу слідчим суддею скарг на дії та бездіяльність, рішення слідчого та/або прокурора (ст. ст. 303-306 КПК України).

4) Розгляд і прийняття рішення за наслідком аналізу слідчим суддею клопотання про передання чи знищення речових доказів (ч. 7 ст. 100 КПК України).

6) Проведення допиту свідка або потерпілого слідчим суддею під час досудового розслідування (ст. 225 КПК України) [3].

Дана тематика загалом є доволі актуальною, оскільки перебуває на сьогодні на стадії свого остаточного формування, що вбачається в реалізації певних механізмів взаємодії учасників кримінального процесу між собою та посадовими особами, уповноваженими на здійснення судового контролю в межах конкретного кримінального провадження. Гармонізація кримінального законодавства до європейського дозволяє звернути особливу увагу у межах здійснення кримінального судочинства на його окремі особливості.

Тож, слід зазначити, що відповідно до кримінального процесуального законодавства України передбачені дві форми досудового розслідування, в яких використовується механізм судового контролю. Такими формами є досудове слідство й дізнання. Судовий контроль під час здійснення досудового розслідування у будь-яких із цих форм прямо впливає на дотримання прав та свобод учасників кримінального провадження. Подальше дослідження судового

контролю як однієї із функцій слідчого судді вимагає свого подальшого вивчення та наукового обґрунтування.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 11.08.2022).
2. Назаров В. В., Тракало Р. І. Судовий контроль у кримінальному провадженні: теоретичні та практичні аспекти. Європейські перспективи. – 2014. – №. 10. – С. 89-95. (дата звернення: 11.08.2022).
3. Горбачевський В. Я. Судовий контроль на стадії досудового розслідування. Південноукраїнський правничий часопис. – 2014. – №. 3. – С. 243-246. (дата звернення: 11.08.2022).

Shurganov Mykita Serhiiovych

cadet of the 4th year of the educational and scientific institute
of law and specialist training for units of the National Police
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Bublyk Nadiya Serhiivna

Doctor of Philosophy, Associate Professor of the Department
of Criminal Procedure and Strategic Investigations of the Educational
and Scientific Institute of Law and Specialist Training
for National Police Units
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

SOME ISSUES OF JUDICIAL CONTROL DURING THE PRE-JUDICIAL INVESTIGATION

Abstract: *judicial control is the activity of the investigating judge to protect and prevent violations of the rights and freedoms of the subjects of criminal proceedings during the pre-trial investigation. During judicial control at the stage of pre-trial investigation, a very important aspect is the fulfillment of the principles of the rule of law, competition and legality. In order to properly implement specific areas of judicial control during criminal proceedings, a certain nature of human rights characteristics must be applied in the relevant field.*

Keywords: *criminal offense, judicial control, pre-trial investigation, stage, criminal proceedings.*

ПЕДАГОГІКА ТА ОСВІТА (PEDAGOGY & EDUCATION)

УДК 378.147.88

Абділдаули А.

докторант спеціальності 8D01503 Біологія
Жетисуський університет ім. І. Жансугурова
(м. Талдикорган, Республіка Казахстан)

Мукашева Д.М.

PhD, викладач-лектор,
ВП по Природничо-науковому напрямку
Жетисуський університет ім. І. Жансугурова
(м. Талдикорган, Республіка Казахстан)

**АКТУАЛЬНІСТЬ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ПОЛЬОВОЇ
ПРАКТИКИ ЯК ФОРМИ РОЗВИТКУ ДОСЛІДНИХ
НАВИКІВ БАКАЛАВРІВ ЗА ФАХІВНИЦТВО БІОЛОГІЯ**

Анотація: у статті розглядається актуальність навчально-польової практики у разі розвитку дослідницьких навичок. Дається обґрунтування методів розвитку дослідницьких навичок.

Ключові слова: учбово-польова практика, дослідницькі навички, педагогічна теорія, біологія.

Абділдаұлы А.

докторант специальности 8D01503 Биология
Жетысуский университет им. И. Жансугурова
(г. Талдыкорган, Республика Казахстан)

Мукашева Д.М.

PhD, преподаватель-лектор,
ОП по Естественнонаучному направлению
Жетысуский университет им. И. Жансугурова
(г. Талдыкорган, Республика Казахстан)

**АКТУАЛЬНОСТЬ ИЗУЧЕНИЯ УЧЕБНО-ПОЛЕВОЙ
ПРАКТИКИ КАК ФОРМЫ РАЗВИТИЯ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИХ
НАВЫКОВ БАКАЛАВРОВ ПО СПЕЦИАЛЬНОСТИ БИОЛОГИЯ**

Аннотация: в статье рассматривается актуальность учебно-полевой практики при развитии исследовательских навыков. Дается обоснование методам развития исследовательских навыков.

Ключевые слова: учебно-полевая практика, исследовательские навыки, педагогическая теория, биология.

Современный специалист в области биологического образования должен выступать не только транслятором знаний о природе, но и носителем биологической и педагогической культуры.

На острую потребность развивающейся общеобразовательной школы в педагоге нового типа, способном творчески работать в новых социально-экономических условиях, находить решение различных педагогических проблем, создавать авторские технологии обучения и воспитания, указывают в своих работах многие ученые: Г.А. Бордовский, М.А. Беялова, В.П. Беспалько,

Б.С. Гершунский, В.И. Загвязинский, В.А. Козырев, Г.Н. Лобова, Я.А. Писарев, Н.Ф. Радионова, В.А. Слостенин, Г.П. Скамницкая, В.П. Соломин, Н.Л. Стефанова, А.И. Субетто, Н.В. Сычкова, А.П. Тряпицына, И.Г. Фомичева и отечественные ученые А.Б. Мырзабаев, А.С. Шарипханова, Н.Б. Аужанова.

Цель исследования состоит в разработке эффективной методики организации и проведения полевой практики, содействующей развитию исследовательских компетенции у будущих учителей биологии [1].

В основу исследования положена следующая гипотеза: развитие у бакалавров исследовательских умений на полевой практике будет более эффективным, если:

- определить основные принципы организации полевых практик по ботанике и зоологии;
- методические условия, методы и средства обучения стимулируют интерес студентов к исследовательской деятельности;
- природные объекты в естественном окружении и природная среда в целом выступают основной составляющей образовательного пространства [2].

В соответствии с поставленной целью и выдвинутой гипотезой были определены следующие задачи исследования:

1. Определить функции учебно-исследовательских практик по ботаническим и зоологическим дисциплинам.
2. Сформулировать цели и задачи полевой практики с позиции компетентностного подхода к подготовке специалиста в области естественнонаучного образования [3].

Студентам необходимо научиться не просто воспроизводить усвоенные знания и способы действия, а уметь самостоятельно применять их в новых условиях. Таковой является исследовательская деятельность, так как именно она пробуждает у студента потребность в углублении и обновлении знаний.

Системообразующей и интегрирующей функцией в жизнедеятельности педагога является исследовательская функция [4]. Она обеспечивает связь всех

блоков профессиональной подготовки студентов в вузе и в профессиональной деятельности [5]. Для развития исследовательских навыков бакалавров образования по специальности биология учебно-полевые практики являются важными и обоснованы многими педагогическими идеями, перспектива будущих исследований в этом направлении оценивается положительно и потенциально важны.

СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ:

Кашина В. Б. Принципы организации исследовательской деятельности бакалавров естественно-научного образования на полевой практике по ботанике // Известия РГПУ им. А. И. Герцена. 2007. №36.

Пак М. С. Методология химико-педагогического образования: учебное пособие для магистрантов / М. С. Пак. - СПб.: Изд-во РПГУ имени А. И. Герцена, 2016. - 180 с.

Горбунова Л. Г. Реализация образовательных стандартов // Образование и наука. - 2011. - № 3(82). - С. 16-27.

Якиманская, И. С. Основы личностно-ориентированного образования / И. С. Якиманская. - М.: БИНОМ. Лаборатория знаний, 2011. - 220 с.

Матвеева Эльвира Фаридовна, Колесникова Татьяна Анатольевна
Компетентностный потенциал исследовательской деятельности будущего педагога: интегративные основы // Педагогика. Психология. Философия. 2017. №1 (05). URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/kompetentnostnyy-potentsial-issledovatel'skoy-deyatelnosti-buduschego-pedagoga-integrativnye-osnovy> (дата обращения: 19.11.2022).

Abdildauly A.

doctoral student of specialty 8D01503 Biology
Zhetysu University named after I.Zhansugurov
(Taldykorgan, Republic of Kazakhstan)

Mukasheva D.M.

PhD, lecturer, EP in the Natural science direction
Zhetysu University named after I.Zhansugurov
(Taldykorgan, Republic of Kazakhstan)

**RELEVANCE OF STUDY OF FIELD PRACTICE
AS FORM OF DEVELOPMENT OF RESEARCH
SKILLS OF BACHELORS IN BIOLOGY**

Abstract: the article discusses the relevance of field practice in the development of research skills. The substantiation of the methods of development of research skills is given.

Keywords: field practice, research skills, pedagogical theory, biology.

УДК 116.2

Гіріна Олена Іванівна

магістрантка кафедри української мови та методики її навчання

Житомирський державний університет імені Івана Франка;

учитель української мови і літератури

Старомайданської філії Стрибизького ліцею

(Житомир, Україна)

Науковий керівник:

Кучерук Оксана Анатоліївна

доктор педагогічних наук, професор,

професор кафедри української мови та методики її навчання

Житомирський державний університет імені Івана Франка

(Житомир, Україна)

МЕТОД ПРОЄКТІВ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ

***Анотація:** у статті на основі аналізу теоретичних положень та узагальнення педагогічного досвіду висвітлено питання використання методу проєктів на уроках української мови учнів старших класів в умовах змішаного навчання. Досліджено цільові напрями й шляхи використання методу проєктів у межах мовної освіти.*

***Ключові слова:** метод проєктів, технологія особистісно орієнтованого навчання, методика навчання української мови.*

Сучасний стан розвитку українськомовної освіти спрямований на формування ключових і предметної компетентності. Тому виникає потреба пошуку перспективних успішних методик і технологій навчання української мови. На сьогодні, в умовах повномасштабної війни, навчання української мови

набуває нових смислів. Українську мову українці сприймають не тільки як рідну, а і як показник свідомої нації, патріотичності, ідентифікатор самобутності та незламності. Забезпечити формування, розвиток предметної та ключових компетентностей у шкільному курсі мови можна за допомогою відповідних методів навчання. Одним із них є метод проєктів як спосіб особистісно орієнтованого навчання мовної особистості, активна діяльність якої спрямована на розв'язання поставленої проблеми, шляхом засвоєння необхідних знань і поєднання їх з досвідом, реальним середовищем.

Аналіз останніх досліджень дав змогу з'ясувати, що метод проєктів досліджують С. Караман, В. Ницета, О. Пометун, Г. Токмань та інші науковці. Спроби класифікувати проєкти представлено в працях О. Горошкіної, Л. Кратасюк, О. Кучерук та ін. Особливості використання методу проєктів у процесі навчання української мови окреслено в працях О. Глазової, Г. Корицької, О. Кучерук, С. Омельчука, О. Семенов та ін.

Метод проєктів у шкільному курсі мови є перспективним способом навчання, дослідниця подає свою класифікацію проєктів з огляду на доцільність урахування її в системі українськомовної освіти [3, с.80-81]. Дослідники акцентують на особливостях використання проєктів на заняттях з української мови для формування компетентностей, зокрема, лексичної [4] і громадянської компетентностей [2] та інфомедійної грамотності [1].

Метод проєктів узгоджується з Концепцією «Нова українська школа», відповідає вимогам чинних шкільних програм з української мови. За концепцією НУШ освітній процес має бути пов'язаний з активною діяльністю, за допомогою якої учні зможуть сприйняти, усвідомити та засвоїти необхідні знання і навички. За провідною діяльністю виділяють такі типи проєктів: дослідницькі; інформаційні; ігрові; творчі; прикладні [7, с.32-42].

Дослідницькі проєкти учнів є найбільш схожими до наукових досліджень. Підготовка та виконання цих проєктів потребує організаційних, аналітичних, Науковці (Кучерук, М. Пентилук, О. Семенов та ін.) зазначають, що виконання

дослідницького проєкту включає такі етапи учнівської діяльності: постановка проблеми; формулювання гіпотези; планування та прогнозування результату дослідження; добір необхідної інформації; аналіз, синтез та узагальнення; розроблення та виготовлення кінцевого результату проєкту; представлення результату дослідницької діяльності; аналіз виконаної роботи та підбиття підсумків.

Описані ідеї впроваджено в навчання старшокласників Сtribізького ліцею (с. Старий Майдан Житомирського району, Курненська громада). Наведемо окремі рекомендації з нашого досвіду. Учні в процесі дослідження підготували проєкт на тему «Синтаксис простого і складного речення». Основою дослідження стали праці О. Потебні, С. Смаль-Стоцького та Ф. Гартнера, А. Загнітка. У процесі дослідження учні студіювали закономірності простих речень та логіку утворення складних речень, також учні дослідили становлення та розвиток української граматики поетапно. Кінцевий продукт проєкту – тематична презентація.

Досить популярними є інформаційні проєкти старшокласників. Структура цього типу проєкту відповідає психолого–педагогічним та індивідуальним особливостям учнів старших класів як громадянам інформаційного суспільства. Кінцеві результати і продукти над відповідним проєктом можуть бути різними. Він передбачає пошук, відбір тематичної інформації, її аналіз, інтерпретацію, синтез та узагальнення фактів. Під час змішаного навчання учні підготували груповий проєкт із теми «Головні зміни нової редакції українського правопису (2019 року)». На онлайн-уроці захисту проєктів, учні представили кінцевий результат і продукт – презентацію, у якій показали основні зміни оновленої редакції українського правопису 2019 року із самостійно дібраними прикладами, ілюстраціями.

Особливістю ігрового проєкту в навчанні української мови є те, що він формує й розвиває ключові та предметні компетентності невимушеним способом. Кінцевим результатом такого проєкту може бути розроблена

старшокласниками й проведена в учнівській аудиторії гра, дебати, обігрування різних сюжетних версій та ситуацій, ігрова імітація соціокультурних і ділових стосунків між людьми. Характерною рисою зазначеного типу проекту є те, що кожен учасник має свою роль, яка не тільки допомагає здобути соціокультурні, мовно-комунікативні знання, а й дає змогу застосувати індивідуальні особливості учня, розвиває «м'які» навички й предметні вміння та мотивує до активної діяльності. В умовах змішаного навчання, наші учні підготували груповий ігровий проєкт з теми «Складнопідрядні речення з кількома підрядними частинами» у вигляді коміксу. Робота передбачала актуалізацію, повторення визначень складнопідрядного речення з наведенням власних чи самостійно дібраних прикладів. На уроці представлення результатів проєктів учні презентували самостійно розроблений комікс (із використанням шаблонів ресурсу Canva чи [Storyboard That](#)) та розіграли його в ролях.

Популярними в навчанні української мови є індивідуальні творчі проєкти, підготовлені у вигляді власного висловлювання на такі теми: «Чи має людина право на помилку?», «Яким буде майбутнє в українців, які не володіють державною мовою?», «Роль України в сучасній і перспективній світобудові» тощо. Підготовка та реалізація цього творчого проєкту передбачає повторення самої структури власного висловлювання та відображення практичного закріплення мовно-мовленнєвого матеріалу із застосуванням творчих здібностей.

Прикладний проєкт передбачає створення учнями практичної розробки – словника, мовного атласу, колекції вправ тощо. У процесі навчання української мови старшокласники розробили карту в межах групового проєкту «Подорож з зупинками складнопідрядних і складносурядних речень за творчістю Сергія Жадана». Учасники проєкту опрацювали по декілька поезій сучасного поета, визначили потрібні тематичні зупинки відповідно до типів складних сполучникових речень. Кінцевий практичний продукт – підготовлені карта подорожі та комп'ютерна презентація з дібраними й проаналізованими

реченнями та їх схемами. Інша група підготувала проєкт «Складне речення в творчості Ліни Костенко». У процесі активної діяльності учасники групи аналізували поезії за видовими критеріями складного речення: складне безсполучникове, складне сполучникове, складне з різними видами зв'язку. Кінцевий результат і продукт проєкту – інфографіка зі схемами відповідних речень із елементами усного аналізу. Працюючи над прикладним проєктом, учні мають змогу відчувати себе конструкторами, при цьому активно закріплюючи необхідний програмовий матеріал. Під час змішаного експериментального навчання наші учні підготували два проєкти – індивідуальні, короткотривалі на освітній онлайн-платформі Learning Apps «Односкладне речення» та «Повне і неповне речення». Кінцеві результати і продукти проєктів – інтерактивні вправи, якими учні-розробники вправ поділилися з однокласниками. Загальні результати прикладних проєктів – актуалізація теоретичного матеріалу в поєднанні з практичним застосуванням.

Отже, метод проєктів, основою якого є активна діяльність учнів, сприяє формуванню компетентної мовної особистості, з використанням диференціації, співпраці, рефлексії тощо. В умовах змішаного навчання цей метод може стати частиною уроку з інфомедійним компонентом, яка допомагає в підвищенні успішності навчання учнів, забезпечує мотивацію, навчає учнів із опертям на їхній досвід.

Перспективним є дослідження методів дистанційного навчання української мови старшокласників в умовах вимушеної нестабільності освітнього процесу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Кучерук О., Бугайчук А. Формування інфомедійної грамотності учнів у процесі навчання української мови. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/13109/3/Ukrainian%20literature%20in%20the%20multicultural%20and%20educational%20space%202021.pdf>
2. Кучерук О. А., Магдич Т. П. Громадянська компетентність у методиці навчання української мови учнів старших класів: навчально-методичний посібник. Житомир: Вид-во ПП "Рута". 2022. 148 с.
3. Кучерук О. А. Перспективні технології навчання в шкільному курсі української мови: навч. посіб. Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 2007. 183 с.
4. Кучерук О. Формування лексичної компетентності учнів у процесі навчання української мови з використанням методу проєктів. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/28971/1/%21%20%D0%9B%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%BF%D0%B5%D1%82%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C.pdf>
5. Корицька, Г. Р., Шкільна мовна освіта в умовах розвитку електронного навчального середовища. E-learning у теорії та практиці навчання суспільно-гуманітарних дисциплін: колективна монографія. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2017, с. 40- 54.
6. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
7. Практика реалізації педагогічних проєктів: навч.-метод. Посіб. до курсу / авт.-упоряд. І.В.Єгорова. Івано-Франківськ, 2021. 112 с.

Hirina Olena Ivanivna

Zhytomyr Ivan Franko State University

(Zhytomyr, Ukraine)

Scientific advisor:

Kucheruk Oksana Anatoliivna

Zhytomyr Ivan Franko State University

(Zhytomyr, Ukraine)

**THE METHOD OF PROJECTS
IN CONDITIONS OF MIXED LEARNING
OF UKRAINIAN LANGUAGE OF LEARNERS HIGH CLASSES**

***Abstract:** the article, based on the analysis of theoretical provisions and the generalization of pedagogical experience, highlights the issue of using method of project in Ukrainian language lessons for learners high school in the conditions of mixed education. The target directions and ways of using the project method as an innovative pedagogical technology have been studied.*

***Keywords:** method of project, innovative pedagogical technology, personally oriented learning technology, methodology of teaching Ukrainian language.*

ВОГНЕПАЛЬНА ЗБРОЯ ТА СТІЛЯНИНА (FIREARMS & SHOOTING)

УДК 0

Сопилюк Анна Павлівна

здобувач вищої освіти 2-го курсу

Навчально-наукового інституту права та підготовки фахівців

для підрозділів Національної поліції

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Волков Юрій Михайлович

старший викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ ІДЕОМОТОРНОГО ТРЕНУВАННЯ ПІД ЧАС ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ

***Анотація:** у статті розкрито особливості ідеомоторного тренування під час вогневої підготовки, які повинні враховуватися викладачем в рамках звернення до цієї методики. Розкрито сутність ідеомоторного тренування та поширених алгоритмів його проведення під час практичних навчальних занять з вогневої підготовки. Звертається увага на зв'язок між якістю вогневої підготовки та впровадженням нових методик, а також популяризацію індивідуального підходу щодо організації тренувань з вогневої підготовки. Досліджено основні напрями впливу ідеомоторного тренування на психофізичний стан стрільця.*

***Ключові слова:** вогнева підготовка, ідеомоторне тренування, заклад вищої освіти, методика, підстави застосування вогнепальної зброї, здобувач вищої освіти.*

Постановка проблеми. Якість вогневої підготовки є актуальним питанням для формування майбутніх фахівців для підрозділів Національної поліції, які в подальшому виконуватимуть різні службові завдання. Саме тому викладачі закладів вищої освіти орієнтовані на запровадження принципово нових методик тренування. Спектр наявних методик є доволі широким і вони застосовуються з урахуванням індивідуальних особливостей курсантів та їх потреб. Незважаючи на це, існує необхідність у дослідженні особливостей проведення тренувань та удосконаленні майстерності викладача для їх правильного застосування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти підвищення рівня вогневої підготовки поліцейських досліджувалися у працях М.І. Ануфрієва, С.М. Банаха, В.Р. Булачека, Г.Н. Будаг'янц, І.С. Винярчука, Ю.Р. Йосипіва, Ю.А. Лапутіної, М.А. Чміля та інших авторів, але дане питання потребує подальшого дослідження.

Метою статті є дослідження особливостей ідеомоторного тренування під час вогневої підготовки курсантів в закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вогнева підготовка є одним із пріоритетних напрямів підготовки здобувачів вищої освіти (курсантів) у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання. Відповідно до освітніх програм поліцейські, які отримують дипломи таких закладів повинні володіти певним комплексом знань, умінь і навичок. Це стосується як юридичних дисциплін, так і дисциплін тактичного спрямування. Чинні нормативно-правові акти, якими регламентується діяльність Національної поліції України, орієнтовані на формування кваліфікаційних вимог до поліцейських. У свою чергу, становлення поліцейського як фахівця відбувається під впливом низки об'єктивних та суб'єктивних факторів, серед яких: особисті якості та здібності здобувача вищої освіти, його прагнення до опанування певними навичками, педагогічна майстерність викладача та переслідування ним

мети зацікавлення курсантів у вивченні дисципліни, систематичності тренувань тощо. Усе це в сукупності впливає на комплекс умінь працівника поліції та його вміння адаптуватися до диференційованих професійних ситуацій.

З огляду на актуальність питання про удосконалення засобів і методів викладання навчальних дисциплін в рамках вогневої підготовки також поширеною практикою стало застосування інноваційних методів або нетрадиційних підходів у викладанні.

Провідною метою вогневої підготовки, зазначеною в переважній більшості освітніх програм, є формування у курсантів знань, умінь і навичок, які будуть корисними у ситуаціях необхідності застосування або використання вогнепальної зброї при зіткненні з правопорушниками, особами, які чинять збройний опір, а також є потенційно небезпечними для життя чи здоров'я поліцейського. При цьому у здобувачів вищої освіти повинно бути розуміння чинного законодавства, яке передбачає застосування або використання вогнепальної зброї. Викладач на основі моделювання ситуацій, які можуть виникнути в реальному житті під час виконання службових обов'язків, повинен закласти розуміння правових і фактичних підстав, відмежування їх одна від одної, а також сформувати певні алгоритми дій поліцейських у таких критичних ситуативних моделях. На нашу думку, серед чинної нормативно-правової бази, яка регламентує застосування або використання вогнепальної зброї як одного із заходів примусу, ключовим слід визнати Закон України «Про Національну поліцію», а саме: ст.ст. 43, 46 Закону. В рамках наведених норм визначено порядок та підстави застосування заходів примусу із конкретизацією на вогнепальну зброю. Зокрема, у ст. 46 визначення випадки застосування вогнепальної зброї з попередженням про застосування, без попередження про застосування та випадки використання вогнепальної зброї як визначальні правові підстави. Відповідно до п. 4 ст. 46 Закону України «Про Національну поліцію» «поліцейський уповноважений у виняткових випадках застосовувати вогнепальну зброю:

1) для відбиття нападу на поліцейського або членів його сім'ї, у випадку загрози їхньому життю чи здоров'ю;

2) для захисту осіб від нападу, що загрожує їхньому життю чи здоров'ю;

3) для звільнення заручників або осіб, яких незаконно позбавлено волі;

4) для відбиття нападу на об'єкти, що перебувають під охороною, конвої, житлові та нежитлові приміщення, а також звільнення таких об'єктів у разі їх захоплення;

5) для затримання особи, яку застали під час вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину і яка намагається втекти;

6) для затримання особи, яка чинить збройний опір, намагається втекти з-під варти, а також озброєної особи, яка погрожує застосуванням зброї та інших предметів, що загрожують життю і здоров'ю людей та/або поліцейського;

7) для зупинки транспортного засобу шляхом його пошкодження, якщо водій своїми діями створює загрозу життю чи здоров'ю людей та/або поліцейського» [1].

У ч. 6 ст. 46 Закону України «Про Національну поліцію» визначено випадки застосування вогнепальної зброї без попередження, серед яких слід вказати наступні:

«1) при спробі особи, яку затримує поліцейський із вогнепальною зброєю в руках, наблизитися до нього, скоротивши визначену ним відстань, чи доторкнутися до зброї;

2) у разі збройного нападу, а також у разі раптового нападу із застосуванням бойової техніки, транспортних засобів або інших засобів, що загрожують життю чи здоров'ю людей;

3) якщо особа, затримана або заарештована за вчинення особливо тяжкого чи тяжкого злочину, втікає із застосуванням транспортного засобу;

4) якщо особа чинить збройний опір;

5) для припинення спроби заволодіти вогнепальною зброєю» [1].

Крім цього, законодавець передбачає випадки використання вогнепальної зброї: «для подання сигналу тривоги або виклику допоміжних сил, або для знешкодження тварини, яка загрожує життю чи здоров'ю поліцейського та інших осіб» тощо [1]. Із наведених підстав слід вивести судження про певну послідовність законодавця у визначенні підстав для застосування та використання вогнепальної зброї, про що викладач повинен сформулювати розуміння у здобувачів вищої освіти в рамках викладання курсу з вогневої підготовки. Курсанти зобов'язані вивчити дослівно формулювання підстав, закладених у відповідних нормах Закону України «Про Національну поліцію», однак, незважаючи на це, вони повинні розуміти їх та правильно застосовувати в різних ситуативних моделях. Це вже стосується інтелектуальної та психологічної складової, адже виникнення небезпеки в будь-якому випадку є стресовим фактором, навіть для тренованої людини. В рамках вогневої підготовки вивчається чимало тематичних розділів, зокрема заходи безпеки при поводженні зі зброєю, матеріальна частина, правила експлуатації, основи стрільби або особливості виконання вправ.

Однак актуальною складовою в рамках вивчення курсу з вогневої підготовки залишається психологічна підготовка курсанта до виконання даних вправ та взагалі безпечного поводження зі зброєю, адже цілком природним є відчуття здобувачем певних емоційних переживань під час роботи з вогнепальною зброєю. Ведення стрільби з вогнепальної зброї вимагає від здобувача вищої освіти сконцентрованість та зібраність, що потребує, у свою чергу, відсутність почуття страху або тривоги. У роботі центральної нервової системи переважають саме ці відчуття в переважній більшості здобувачів вищої освіти, перешкоджаючи тим самим нормальному виконанню вправ зі стрільби, адже вони загальмовують перебіг функціональної діяльності центральної нервової системи, викликаючи стан зайвої напруженості психіки та багатьох інших систем організму особи, яка веде стрільбу. О. Лопасева зазначає, що «...характерними ознаками стану підвищеної емоціональної збудженості є

пiтливiсть долонь, пiдвищення частоти пульсу i дихання; порушення координацiї рухів...збiльшення тремору рук i коливань зброї; погiршення зорового сприйняття» тощо. Iз позицiї дослiдницi можна вивести твердження про негативний вплив емоцiйних переживань на результат стрiльби, адже це впливає також на гальмування рухових навичок. Слiд зауважити, що гальмування рухових навичок впливає на тривалiсть часу прицiлювання, правильнiсть здiйснення пострiлу, утримання пiстолета в руцi тощо [2; 3] . Саме тому для викладача важливим аспектом є звернення уваги на регуляторнi аспекти мiж психiчним станом та координацiєю тiла, руховими навичками. При цьому доречно наголосити, що якість даного зв'язку залежить вiд iндивiдуальних особливостей курсанта, його здатностi до адаптацiї та керування своїм психофiзичним станом пiд час ведення стрiльби. Однак чимало вирiшує наявнiсть досвiду, який набувається в рамках практичних навчальних занять. Саме тому для викладача важливим є проведення якiсних практичних занять iз чергуванням методик та зверненням до принципово нових способiв структурування тренувань зi стрiльби.

Практичнi навчальнi заняття покликанi тренувати в курсантiв спроможнiсть протистояти природному хвилюванню та концентруватися на правильностi виконання пострiлу, враховуючи темпоральний аспект. До такого процесу входить i адаптування до пострiлу, готовнiсть до застосування вогнепальної зброї в реальних умовах, що потребує високого рiвня готовностi, а також досягнення очiкуваного результату вiдповiдно до вимог чинного законодавства. Дiї iз вогнепальною зброєю повиннi бути виваженими та технiчно грамотними в умовах стресової ситуацiї [3, с. 150].

Як показує практика, класичнi методи не завжди є ефективними, адже останнiм часом педагогiка визнає iндивiдуальний пiдхiд у викладаннi. Зауважимо, що кожен окремий здобувач вищої освiти потребує iндивiдуального пiдходу з боку викладача з огляду на притаманнi йому особливостi. Для цього на заняттях з вогневої пiдготовки впроваджуються рiзнi види тренувань. Одним iз

таких різновидів є ідеомоторне тренування. О. Лопасва розглядає ідеомоторне тренування як «уявне відтворення раніше вивчених і освоєних прийомів (дій, елементів), яке спрямоване на закріплення рухових навичок і підтримку того, якого навчають, стану постійної готовності до виконання певного набору дій». Коефіцієнт корисної дії ідеомоторного тренування полягає у виробленні курсантами в процесі такого тренування чіткого уявлення у своїй свідомості окремих елементів здійснення пострілу. При цьому курсантом повинні враховуватися певні психофізичні особливості та алгоритми, як-от: м'язово-рухові, зорові та низка інших відчуттів. Слід підкреслити, що ідеомоторне тренування сприяє виробленню уважності, концентрованості на правильності виконання пострілу та швидкості реакції [4, с. 130-137] .

Сутність ідеомоторного тренування полягає в тому, що за допомогою такого тренування приводиться в готовність психофізичний апарат, діяльність якого спрямована на встановлення оптимального стану нервових клітин для керування руховим апаратом та реалізації цілеспрямованих рухових навичок. Слід підкреслити, що ключовим аспектом є тренування спеціальних відчуттів, розвиток яких є необхідним для успішного ведення стрільби курсантом з вогнепальної зброї та підвищення майстерності у поводженні зі зброєю. Принагідно зауважити, що аналіз алгоритмів ідеомоторного тренування вказує на його особливості: даний вид тренування не є чимось комплексним, оскільки полягає у повторюваному виконанні окремих дій для вироблення рухових навичок та набуття автоматизму у їх виконанні. Ідея тренування полягає у концентрації на правильності виконання та відпрацюванні окремих елементів. Кожен відпрацьований елемент у своїй сукупності спрямовується на досягнення результату при стрільбі. Механізм ідеомоторного тренування полягає в уявному виконанні окремих елементів пострілу. Курсант повинен уявляти ідеальне виконання пострілу та приготування до його виконання. Викладач повинен пам'ятати, що успіх такого тренування залежить від правильно освоєних навичок

та відсутності технічних недоліків у виконанні, адже спотворене відпрацювання окремих елементів негативно впливає на виконання пострілу [5, с. 157-198].

Ідеомоторне тренування полягає у зменшенні тривоги та психомоторного збудження, яке починається під час підготовки та виконання пострілу. На нашу думку, даний вид тренування в рамках вогневої підготовки є ефективним для тих здобувачів вищої освіти, які мають підвищений рівень тривожності під час виконання певних вправ. Дана методика використовується у багатьох європейських державах та державах світу. Підготовка українських поліцейських проводиться за міжнародними стандартами та міжнародними методиками, тому в закладах вищої освіти в рамках вогневої підготовки застосовується ідеомоторне тренування, зокрема в Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ. Відповідно до матеріалів досліджень, які проводилися викладачами закладу вищої освіти, зазначена методика тренування довела вже свою ефективність, тому що вона спрямована на врахування індивідуальних особливостей курсантів та врівноваження їх психофізичного стану [6, с. 143-146].

Висновки. Вогнева підготовка є одним із пріоритетних напрямів підготовки здобувачів вищої освіти (курсантів) у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання. Відповідно до освітніх програм поліцейські, які отримують дипломи таких закладів повинні володіти певним комплексом знань, умінь і навичок. Це стосується як юридичних дисциплін, так і дисциплін тактичного спрямування. Як показує практика, класичні методи не завжди є ефективними, адже останнім часом педагогіка визнає індивідуальний підхід у викладанні. Зауважимо, що кожен окремий здобувач вищої освіти потребує індивідуального підходу з боку викладача з огляду на притаманні йому особливості. Сутність ідеомоторного тренування полягає в тому, що за допомогою такого тренування приводиться в готовність психофізичний апарат, діяльність якого спрямована на встановлення оптимального стану нервових клітин для керування руховим апаратом та реалізації цілеспрямованих рухових

навичок. Слід підкреслити, що ключовим аспектом є тренування спеціальних відчуттів, розвиток яких є необхідним для успішного ведення стрільби курсантом з вогнепальної зброї та підвищення майстерності у поводженні зі зброєю.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Про Національну поліцію: Закон України в редакції від 15.06.2022 № 580-VIII (дата звернення: 25.10.2022).
2. Лопаєва О.М. Психологічна підготовка курсантів для виконання практичних вправ стрільби з бойової зброї на заняттях з вогневої підготовки в Академії митної служби. http://www.rusnauka.com/15_NPN_2009/Psihologia/46757.doc.htm.
3. Вогнева підготовка : навч. посіб. / авт.-уклад.: В. В. Федоров, П. В. Пістряк, А. Ф. Бальва, І. С. Луценко, В. В. Чумак ; за заг. ред. В. В. Федорова ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. вогн. підгот. ф-ту № 3. Харків : ХНУВС, 2019. 256 с.
4. Основи вогневої підготовки: навч. посіб. / М. М. Удянський, І. О. Толкунов, О. О. Бондаренко, В. В. Матухно, В. М. Олекса. Х.: НУЦЗУ, 2020. 147 с.
5. Вогнева підготовка: навч. посіб. / М.М. Ляпа, В.М. Петренко, О.І. Судніков, та ін. Суми: Сумський державний університет, 2011. 283 с.
6. Волков Ю.М. Психологічні аспекти застосування вогнепальної зброї поліцейськими на ураження. *Науковий вісник ДДУВС*. 2017. № 4. С. 143-146.

Sopylyuk Anna Pavlivna

2nd year student of higher education

Educational and Scientific Institute of Law and Specialist Training

for units of the National Police

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Volkov Yuriy Mykhailovych

senior teacher of the department of tactical and special training

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

FEATURES OF IDEOMOTOR TRAINING DURING FIRE PREPARATION

***Abstract:** the article reveals the features of ideomotor training during fire training, which should be taken into account by the teacher when applying this technique. The essence of ideomotor training and common algorithms for its implementation during practical training sessions on fire training are revealed. Attention is drawn to the relationship between the quality of fire training and the introduction of new methods, as well as the promotion of an individual approach to the organization of fire training exercises. The main areas of influence of ideomotor training on the psychophysical state of the shooter were studied.*

***Keywords:** fire training, ideomotor training, institution of higher education, methodology, grounds for using firearms, higher education applicant.*

УДК 0

Усова Дар'я Григорівна

здобувач вищої освіти 2 курсу

навчально-наукового інституту права та підготовки

фахівців для підрозділів Національної поліції

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Волков Юрій Михайлович

Старший викладач кафедри

тактико-спеціальної підготовки

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ ДИНАМІЧНИХ СТРІЛКОВИХ ТРЕНУВАНЬ

***Анотація:** в роботі розглядаються сучасні проблеми при тренування курсантів, способи підвищення якості навчання вогневій підготовці із стрілецької зброї. Розглядаються сучасні тренажери та методика динамічних тренувань.*

***Ключові слова:** тренажер, вогнева підготовка, динамічні тренування, спорт.*

Актуальність. Сучасний спорт є складним багатофункціональним і різноманітним явищем соціального життя суспільства. Процес підготовки спортсмена від груп початкової підготовки до рівня спортивної майстерності – це організований процес, який спрямовано на досягнення високого спортивного результату.

Успіх спортсмена на змагання різного рівня, його досягнення в значній мірі залежать від того, наскільки правильно сплановано, організовано та побудовано тренувальний процес, а також використано додаткові фактори, що сприяють росту спортивних результатів.

Так, як стрілецький спорт, як і сучасний спорт загалом, характеризується стрімким зростанням спортивних результатів, модернізацією спортивного інвентарю та зміною правил змагань у напрямку ускладнення виконання вправ, існують характерні особливості, що безпосередньо впливають на процес підготовки спортсменів стрільців.

Питання застосування технічних засобів з метою вдосконалення навчального процесу завжди актуальний. Навчання завжди було пов'язане із застосуванням технічних засобів, які якісно розширювали можливості прийому, передачі та обробки навчальної інформації.

Аналіз останніх досліджень та публікацій в яких започатковано розв'язання проблеми: Р.Р. Гордейченко, В. Ю. Івченко, В. І. Кашуба, О. М. О. М. Лопаєва, Ю. М. Великий.

Мета статті: написання полягає у тому, щоб на основі проведеного аналізу основних теоретико-організаційних аспектів методики динамічних стрількових тренувань визначити їх особливості, які впливають на процес підготовки спортсменів стрільців.

Виклад матеріалу. Сучасний стрілецький тренажер – це складний багатофункціональний електронний пристрій, що використовується разом із персональним комп'ютером. Існує велика кількість тренажерів, які дозволяють навчати будь-якої окремої складової пострілу: це тренажери для навчання виготовлення, утримання зброї, прицілювання, плавного натискання на спусковий гачок і т.д.

Стрілецький спорт – вид спорту, в якому спортсмени змагаються з вогнепальної чи пневматичної зброї. Він включає наступні види: кульову,

стендову, практичну і снайпинг. Кульова і стендова види стрілецького спорту являються Олімпійськими видами спорту (з 1896 року, Афіни).

Варто зазначити, що змагання з стрілецького спорту проводяться згідно правил, що встановлює Міжнародна федерація стрілецького спорту (ISSF).

В нашій роботі детально розглядається і досліджується один з видів кульової стрільби, а саме – стрільба з пневматичної гвинтівки по спеціальним мішеням на влучність. На відміну від них, стрілецьким тренажером у випадку будемо вважати пристрій, що дозволяє повністю імітувати весь процес пострілу.

Експериментальні роботи, виконані І.Б. Смирновим та ін., докладно висвітлили питання техніки деяких стрілецьких вправ, в яких було запропоновано включити ряд технічних засобів термінової інформації до тренувального процесу підготовки спортсменів [3].

СПЛАТ є конструкцією, виконаною з клеєної фанери. Внутрішні простінки виконані пересувними, що дозволяє з максимальною точністю змоделювати умови для відпрацювання дій у тій. або іншій реальній операції, а також варіювати сценарії навчальних завдань під час проходження загальної підготовки.

Усередині тренажера можна також розставити меблі. Як цілі використовуються мішені, манекени або живі люди. Всередині тренажера може встановлюватися відеоапаратура, необхідна для оцінки ефективності дій та фіксування помилок. Можливості комплексу передбачають створення умов обмеженої видимості та необхідного шумового супроводу [4].

Тренажерний комплекс СПЛАТ дозволяє відпрацьовувати питання тактики, групової взаємодії, прийоми проникнення у приміщення та нейтралізації як озброєного, так і незброєного супротивника – і все це у велику кількість варіантів. Як доповнення до вогневої підготовки з використанням бойових патронів ця система значно перевершує системи підготовки, засновані на використанні фарбуючих або неодружених боєприпасів.

Під час тренувань використовується штатна особиста зброя учнів, що дозволяє виключити настільки небезпечні помилки, спричинені недостатньою вправністю у поводженні з незнайомою зброєю [1].

Однак для підвищення психологічної підготовленості слухачів та курсантів до екстремальних умов діяльності деякі вчені вважають за необхідне у процесі психологічної підготовки доводити до досконалості найважливіші для цієї діяльності спеціалізовані сприйняття, такі як мислення, увагу, пам'ять і швидкість реакцій.

З появою арбалета людина отримала можливість виконувати постріл вже двома різними способами: перший — інтуїтивно, як вона це робила тисячі років поспіль без прицільних пристосувань, і другий за допомогою використання технічного прийому візування [2].

Застосування прийому візування було принципово новим і полягало в тому, що стрілець на одній лінії розташовував око, приціл і мушку (або деталі, які їх імітують) та ціль. З винаходом арбалета і застосуванням засобу прицілювання — «візування» було в черговий раз змінено акценти використання сенсорних і виконавчих систем людини при виконанні дій цільової точності. Зменшилися вимоги до застосування окоміру, периферійного зору, інтуїції. Відповідно відбулися суттєві зміни і в руховому навичку виконання пострілу. Нагадаємо, що стрільба з лука без використання прицільних пристосувань має назву «інтуїтивна стрільба» [3].

Ця назва досить точно передає основну відмінність виконання цільового пострілу методом візування і без нього. При проведенні сучасних змагань зі стрільби з лука на рівні чемпіонатів континентів та чемпіонатів світу відокремлюють ці два види стрільби і проводять їх за різними правилами.

Це найважливіша умова ефективності діяльності. У звичайних ж умовах ці функції можуть виявлятися. Залежність психологічної підготовленості слухачів та курсантів до екстремальним умовам діяльності від професійних знань, навичок та умінь відзначається багатьма авторами. На перший план в

екстремальних умовах діяльності повинні бути поставлені вміння, що є структурними поєднаннями знань і навичок. Формування вмінь неминуче зачіпає сенсомоторну, інтелектуальну, мотиваційну, моральну, емоційно-вольову та інші професійно важливі сфери особистості, що відповідає всебічному розвитку та вихованню тих особистісних якостей, що застосовуються у даному виді діяльності.

Формування професійних знань, навичок та умінь служить одним із ефективних засобів психологічної підготовки.

Висновок. На основі аналізу науково-методичної літератури з проблеми дослідження визначено теоретико-методичні основи тренувального процесу в кульовій стрільбі.

Проаналізовано застосування засобів і методів у процесі тренувальних занять кульовою стрільбою, з'ясовано значущість фізичної підготовки для формування рухових навичок спортсменів-стрілків, досліджено особливості побудови тренувального процесу в кульовій стрільбі.

На підставі аналізу результатів змагань, дослідження фізичної підготовленості спортсменок стрільців, вивчення теоретико-методичних основ побудови змісту тренувального процесу у кульовій стрільбі, нами було встановлено, що рівень фізичної підготовленості стрільців повинен бути досить високим і розроблено методику підвищення фізичної підготовленості в процесі тренувальних занять кульовою стрільбою.

Методика передбачає розподіл обсягу тренувальних навантажень у річному мікроциклі за видами підготовки (загальна-фізична підготовка, спеціально-фізична підготовка), а також планування змісту тренувальних занять з загальної фізичної підготовки. До змісту тренувальних занять з загальної фізичної підготовки було впроваджено вправи для розвитку координаційних здібностей, швидкості, сили, витривалості, гнучкості.

Розроблена нами методика підвищення стану фізичної підготовленості в процесі тренувальних занять кульовою стрільбою передбачала поточне,

послідовне виконання спеціально підібраних фізичних вправ для розвитку й удосконалення сили, швидкості, витривалості, гнучкості та спритності. Добір фізичних вправ відбувався з опорою на необхідність сприяння покращення функціональних систем організму – серцево-судинної та дихальної, опорно-рухового апарату.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

Гордейченко Р. Р., Гоговський Е. В. "Психологічна підготовка стрілка." Збірник тез міжнародної науково-практичної інтернет-конференції з нагоди відзначення дня науки-2021 в Україні «Розвиток науки і техніки: проблеми та перспективи». (м. Київ, 20 травня 2021 року). с. 192.

Івченко, В. Ю. "Визначення оптимального способу переміщення стрілка під час стрільби у русі». Реабілітаційні та фізкультурно-рекреаційні аспекти розвитку людини (Rehabilitation & recreation) 8 (2021): 20-25.

Івченко В. Ю. «Особливості просторової організації системи «стрілок-карабін» у практичній стрільбі.» Збірник тез міжнародної науково-практичної інтернет-конференції з нагоди відзначення дня науки-2021 в Україні «Розвиток науки і техніки: проблеми та перспективи». (м. Київ, 20 травня 2021 року). с. 210.

Кашуба В. В., Івченко В. В. "З досвіду використання методу експертних оцінок щодо ідентифікації оптимального способу переміщення стрілка під час стрільби у русі." Збірник тез міжнародної науково-практичної інтернет-конференції з нагоди відзначення дня науки-2021 в Україні «Розвиток науки і техніки: проблеми та перспективи». (м. Київ, 20 травня 2021 року). с. 215.

Usova Daria Hryhorivna

2nd year student of higher education
educational and scientific institute of law and training
specialists for units of the National Police
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Volkov Yuriy Mykhailovych

Senior teacher of the department
tactical and special training
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

FEATURES OF DYNAMIC METHOD SHOOTING TRAINING

Abstract: the paper examines modern problems in training cadets, ways to improve the quality of training in fire training with small arms. Modern simulators and dynamic training methods are considered.

Keywords: simulator, fire training, dynamic training, sport.